

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 koron.
Fél évre 14 koron.
Egy negyed évre ... 7 koron.
Egy hónap 2 k. 80 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 koron.
Fél évre 16 koron.
Egy negyed évre ... 8 koron.
Egy hónap 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és környékét egyesítve
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 807.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József téherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Útütörtök, december 28.

Nagy győzelmünk Rimnicul-Saratnál.

(8900 fogoly. — Az ellenség véres veszteségei.)

Berlin, december 27. (Hivatalos.) A nagy löhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Az Ypern hajlásában és a Somme északi partján délben, kedvező látási viszonyok mellett, erős tüzerharc volt, amely az este beállott eső következtében ismét alább hagyott. Légi harcokban az ellenség 9 repülő gépet veszített.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy harcvonala:

A Graberka szakaszon, Zalescetől északnyugatra, osztrák-magyar osztagok egy sikeres vállalkozásukból 32 foglyot és 2 géppuskát hoztak magukkal. Eltekintve a mozgalmas járőrharcoktól, amely sok helyen ránk nézve kedvező lefolyású összeütközésekre vezetett és élénk tüzerségi tüztől, az Aranyos-Bisztricz keleti partján emelkedő magaslatok mentén esékély volt a harci tevékenység. Az ojtózi völgyben harcok.

Mackensen vezértábornagy hadserege:

A 9-ik hadsereg öt napi viaskodás után több ponton áttörte az oroszoknak drótsövényekkel ellátott több vonalból álló szívesen védelmezett erős állásait. Rimnicul-Saratól délnyugatra ezeket az állásokat 17 kilométer szélességben teljesen elfoglaltuk. A dunai hadsereg erősen elsáncolt falvak elfoglalása után szintén áttört az ellenség arcvonalába és arra kényszerítette, hogy tovább északra előkészített állásokba vonuljon vissza. A harcok elkeseredettek voltak, a siker a tetterős vezetésnek és a csapatok legteljesebb odaadásának köszönhető. Az ellenség véres veszteségei igen nagyok s a veszteségeken kívül december 22-e óta összesen 7600 foglyot, 27 géppuskát és 2 aknavetőt hagyott a 9-ik hadsereg kezén. A dunai hadseregnél a foglyok száma több mint 1300. Dobrudzsában a Macini híd téli elleni támadásunk előbbre haladt. Léghajóink és repülőink az ellenség hátában fontos vasúti és kikötő telepek ellen sikerrel működtek.

Macedóniai hadszíntér:

Nagyobb harci tevékenység nem volt. Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Magyar a magyar ellen.

Régi magyar átok: a visszavonás átká. Keresve sem találunk jobb példát erre az ősi bűnre, mint a mai magyar politikai életet. Szinte megdöbbenve kérdezzük: — E világfelfordulásban csak mi ne tanultunk volna?! Egyedül a magyar maradt volna ősi hibák rabszolgája?!

Olyan rut, kínos és kellemetlen a látása annak, hogyan támadnak magyar államférfiak egy magyar államférfi ellen. A külügyminiszteri székbe most olyan államférfi ült, aki a magyarság iránt érzett nagybecsülésének soha sem adott kifejezést, az osztrák miniszterelnöki széket szláv politikus foglalta el: mi sem természetesebb tehát, minthogy a magyar ellenzék magyar „Prügelknabé“-t keres, akin mindezekért elverhesse a port. Fél-telen dühvel rontanak a magyar miniszterelnökre, sokkal váresebb indulattal, mint a szláv államférfiakra, lelketlenebb tendenciával a saját sajtójukra, mint az ellenségre. Kormánybuktatási célszavak lebegnek a szemek előtt, minden bűnt rákiáltanak arra a férfira, aki száz veszedelem között erős és biztos kézzel fogta a magyarság hajójának kormányrudját, aki a rettenetes váresőben el tudott felejtetni minden személyes bánatokat s mindig előzékenységgel közeledett a vérben forgó szemekkel rátekintő ellenzékhez. Az ellenzéki sajtó pedig egyenesen hőhőmunkára vállalkozott. A magyar gondolkodás előtt szinte érthetetlen az az örömmujongás, amellyel egy kósza és gazdátlan hirt fogadott e sajtó egyrésze. Tajtékossal szájál ordították: — Tisza megbukott! Bukása csak napok kérdése! Alhíreket terjesztettek a bukás okairól; utódokat szereztek a miniszterelnöknek s mindezt tették azzal az utógondolattal, hogy — „hátha! Nem baj, ha nem is igaz; a földolog, hogy a koronázás előtt penetránsná teszi e hír a levegőt!“ ...

E sakálunka nem fogja elérni a célját. A miniszterelnök nem fogja ellenfeleinek megtenni azt a szivességet, hogy most hagyja ott nekik a bársonyszéket, mert soha nem volt nagyobb szükség, hogy ott maradjon, mint most. A magyar kormányelnök már odakiáltotta választát azoknak, akik Czernin gróf kinevezéseért őt vonták felelősségre: — Csodálnám, hogy egy névtől ijedne meg az a magyar nemzet, amely egy félvilágtól nem ijedt meg!

Falkenhayn újra áttörte az oláh frontot.

(Főnyes győzelmünk öt napos csata után.)

Budapest, december 27. (Hivatalos.) A löhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadserege:

Nagyoláhországban a harcok tekintélyes orosz erősítések harcra vetése ellenére kedvezően haladnak előre. A Galatzi alás folyása mentén tért nyertünk. Rimnicul-Saratól délnyugatra Falkenhayn tábornok csapata öt napos csata után 17 kilométer szélességben áttörték az ellenség erősen kiépített állásait. December 22-ike óta itt 7800 foglyot (többnyire oroszokat) és 27 géppuskát szállítottunk be. Az ellenség vesztesége halottakban és sebesültekben rendkívül nagy.

József téherceg vezértábornagy harcvonala:

A batárterületen, Kézdivásárhelytől keletre és északkeletre fokozott harcú tevékenység. Egyébként magas hó és fagy mellett csak esatározások és ágyutüz.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének harcvonala:

Zalescetől északnyugatra osztrák és magyar osztagok egy sikeres portyázásukról 29 fogollyal és 2 géppuskával tértek vissza.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Különösebb esemény nem volt. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Ejtel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Berlin. A Wolff-ügynökség december 27-én este kiadott jelentése:

— A nyugati és a keleti fronton nincs újság.

Nagyoláhországban elfoglaltuk Rimnicul-Saratot. A Doiran-tótól északra és keletre angol támadásokat meghiúsítottunk.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A császár Wallentiner Miksa kapitányhadnagynak, egy tengeralattjáró parancsnokának, kiváló sikerei elismerésül a pouf le merite rendjelel adományozta.

Magyar pap, akit a román király tett szabaddá.

(Herfurth Ferenc püspöki vikárius Bukarestben.)

— Az Arad. közlőny tudósítójától. —

Herfurth Ferenc dr. brassói szász püspöki vikárius, akit az oláhok tudvalevőleg tuszul cipelték magukkal Romániába, visszaérkezett Brassóba és nyomban átvette elárult hivatala vezetését.

Egy újságíró felkereste a főpapot, aki nyugodtan, izgalom nélkül beszélt. Fizikailag, lelkileg sokat szenvedett, de az idegein nem ejtett esorbát a kilencvenöt napos száműzetés. Csak akkor válik némileg szenvedélyesebbé a hangja, amikor megjegyzi, hogy Meisel brassói plébánost tette is bántalmazták az oláhok.

Miután Herfurth részletesen elbeszéli a Brassó megszállását követő napok eseményeit, amelyekről a lapok már részletesen megemlékeztek, rátér az ő száműzetésének leírására.

— Augusztus 30-án közölte velünk Darvari oláh ezredes, hogy a magyar-osztrák hadsereg által letartóztatott három oláh papért cserébe 40 tuzt küld Romániába. Másnap reggel azonban közölték velünk az örvendetes hírt, hogy dr. Baiulescunának sikerült az ezredes szívét meglágyítani és ismét szabadok vagyunk.

Szeptember 16-án a következő levelet kaptam Baiulescu dr. polgármestertől:

"Kedves barátom! A minisztérium egyik delegáltja ma délelőtt 11 órakor meg akarja tekinteni a nagy templomot. Kérlek, intézkedj a továbbiakról".

Magam fogadtam a kiküldöttet, egy Tzagara Samurkas nevű egyént, akivel együtt eljött a templomba megfelelő kísérettel Rakovica ezredes is. Egy szuronyos csendőr is volt velük. Az első pillanatban tisztába voltam vele, hogy itt egy udvarias formájú lopási aktusról van szó.

— Önöknek 116 darab drága szőnyegük is van, hol vannak ezek?

Tisztában voltam vele, hogy az ellenszégülés a fejembe kerülhet és ezért kijelenttem, hogy délután 3 óráig beszerzem a kívánt információkat. Ebbe belenyugodtak.

Nyomban a kurátorhoz siettem, akivel a halalos veszedelem sulya alatt megállapodtunk, hogy a Brassóban levő templomi értékeket kiadjuk. Ezt délután jegyzőkönyvbe is mondtam Tzagarának, Tzagara azonban azt hazudta Rakovica ezredesnek, hogy én megtagadtam a kincsek kiadását, mire az ezredes Fabritius Frigyes, Neisel József, Scherg lelkész és Vajna Gábor dr. ügyvéd jelenlétében kijelentette előttem, hogy irántam bizalmatlan lett, szabadságmentől megfoszt, de életemet meghagyja és Romániába küld.

Az ut Bukarestig, amelyre a feleségem önként követett, rettenetes volt. A brassói pályaudvaron egy szűk szobában leírhatatlan bűzben, iszonyu társaságban töltöttünk több órát. Esős, hideg időben szállítottak vonatra bennünket. Mit mondjak erről az utról. Emlen, szomjan, a csomagjaimat magam cipelve, több óra hosszáig a lokomotív szénhalmán ülve, több mint egy napi ut után értünk Bukarestbe, ahol nyomban az államrendőrségre szállítottak bennünket.

A rendőrfőnök, aki kihallgatott, ezzel kezdte:

— Internálni fogjuk. Az internálás nálunk kétféle. Vagy a Louvre szállodába kerül, ahol ugyyszólván meg van fosztva a szabadságától, vagy a jalomica kerületbe szállítjuk, ami a jobbik eset, mert itt szabad mozgása lesz, a saját költségén élelmezheti magát, a legrosszabb esetben azonban munkára rendelik ki. A munka: favágás, vagy sópres. Lehet, hogy magát ez alól fel is mentik.

A rendőrfőnök később közölte velem, hogy a Tzagara által feivett jegyzőkönyv szerint engem nem a Fekete templom értékeinek eltitkolása miatt internáltak, hanem azért, mert nemet mondtam és közismert magyar hazafinak mondtak, akinek jelenlete Brassó-

ban az oláh hadseregre és államra veszedelmet jelent.

Közben több napig, a sorsom eldőlteig, a rendőrség jóvoltából szabadon járhattam Bukarestben és ezen idő alatt egyik Bukarestben lakó előkelő közeli rokonom házában megismerkedtem Mary Dragonescuval, az oláh királyné udvarhölgyével. Az ő buzdítására feleségem levelet írt az érdekeimben a királynénak.

A levél elküldése után igen rövid időre Mary Dragonescutól táviratot kaptunk, amely szerint: "Öfelsége kijelentette, hogy szabaddá tesz, de ne menjek Brassóba, mert Bukarestben biztonságosabb."

A táviratot tett követte és másnap már a rendőrségen is közölték velem, hogy szabad vagyok. Akár Brassóba is visszamehetek. Igen nyájasak és előzékenyek voltak hozzám. Panaitescu államrendőrségi főigazgató magához kéretett és közölte velem az örvendetes hírt: szabad vagyok.

— De bátha Brassóban Rakovica ezredesnek nem tetszik a dolog? — kérdeztem Georgescu rendőrfőnököt.

— Attól ne tartson többet — volt a válasz. Ön és Rakovica ezredes között a király áll. Ekkor ejtették ki előttem a király nevét először.

Szabad voltam és nap-nap után reszkető örömmel vettem az újabb és újabb híreket csapataink diadalmas romániai előnyomulásáról. Bukarest szintén örült volt az izgalomtól. Atkozták Erdélyt, amely a rettenetes végzetet osztályrészkül juttatta. És minél közelebb érkeztek győzelmes csapataink a városhoz, annál rosszabb sorsuk lett az internáltaknak.

A francia generálisok mindenáron tartani akarták Bukarestet. Ezzel szemben az oláh tábornokok a város feladása mellett foglaltak állást és rendkívüli elkeseredéssel nyilatkoztak a franciákról, akik természetesen nem törődtek volna vele, ha Mackensen rommá löveti a várost. A francia tábornokok kiterő választ adtak Mackensen kurírjának is, aki a város feladására szólította fel őket.

Ekkor Mackensen személyesen érkezett a város falai alá és meggyőzte a védő csapat parancsnokságát terve meddőségéről.

— Hihetetlen vakmerőség volt ez! — szólt csillogó szemekkel Herfurth. December 5-én azután német és osztrák-magyar ezredek az internáltak leírhatatlan lelkesedése között bevonultak a városba.

Meisel Józsefet Husiba szállították. Kegyetlenül bántak vele. Utótték is. Beszéltem a bukaresti katolikus püspökkel, aki ruhát és pénzt küldött a részére és interveniált az érdekében.

Hunyadi Károly gróf millió hadikölcsönjegyzése.

— Az Arad. közlőny tudósítójától. —

Aradvármegye főurai sorában egyik legtiszteltebb egyéniség gyanánt és a jótékonyági akciók lelkes pártfogójaként ismerik mindenütt Hunyadi Károly grótot.

A nemes főur a hazafiai kötelességteljesítésben is mindig előljár. A háború alatt a soborsini kastélyban igen sok hős katonának nyerte vissza egészségét a grófi család bőkezűsége és önfeláldozó emberszeretetéből. Most, hogy az ország az ötödik hadikölcsön jegyzésével hívja csatasorba fiait, a legjobbak közt ismét Hunyadi Károly gróf jár elől, hogy példányképpül szolgáljon és cselekedeteivel buzdítson. Mint értesültünk, az ötödik hadikölcsönre egy millió koronát jegyzett. Akik még eddig nem tettek eleget a haza és önmaguk iránti kötelességüknek, azok példát vehetnek erről az aradvármegyei mágnásról.

Az Arad. Első Takarékpénztárnál jegyeztek: Farkas Mihály dr. 40,000, Vass László 30,000, Frassila János 20,000, Vass

Verona 17,000, Arvay István 15,000, Vidakovits Párten 12,000, Gombos Antal 10,000, Tripon Krucsun 10,000, Tripon Jánosné 10,000, Mikits Lujza 7,500, Steiner Jenő dr. 6,000, Roth Testvérek 5,000, Sz. Szabó István 5,000, Mandl Bertalan 4,500, Fleischer Juliska 4,000, Menezes és Társa 3,000, Vincze Károly 3,000, Fekete Sándor 1,000, Bálint Kálmán 200, Schwert Mily 50 korona. A mai jegyzés 203,250 korona. Az összes eddigi jegyzések 6,821,250 korona.

Momák Flóris községi jegyző lelkes agitációja következtében Ópécskán összesen 154,900 koronát jegyeztek az ötödik hadikölcsönből. Nagyobb jegyzések Imbronye Avram 15,000, Ópécska község 25,000, Ciadam Miklós dr. 20,000, Momák Flóris 3,000, Tamasdám János 8,000, Elías Salamon 6,000, Fránkl Emil 6,000, Községi gyámpénztár 40,000, Klein Adolf 3,500 korona.

Munkaszünet

a koronázás napján.

(Kormányrendelet az ünnepről.)

— Az Arad. közlőny tudósítójától. —

Tisza István gróf miniszterelnök ma életbe lépett rendeletet adott ki, amelyvel megállapítja, hogy december 30-án a koronázásnak, mint a nemzet nagy ünnepének napján úgy a törvénykezési, mint a kereskedelmi és ipari életben szünetelnie kell a munkának, illetve az csak korlátozással folytatható. A történelmi nap vasárnapnak tekintendő és ezért a kormány a következőket rendeli el:

1. §.

A koronázás napján, vagyis 1916. évi december hó 30. napján hivatalokban a hivatalos órákat az ország egész területén úgy kell megtartani, mint vasárnap.

Az e napra kitűzött bírósági és egyéb tárgyalásokat, ha csak megtartásuk fontos okból nem multhatatlanul szükséges, hivatalból el kell halasztani és a kitűzendő új határnapról vagy arról, hogy a hatóság a tárgyalást a koronázás napján is meg fogja tartani, az érdekelteket hivatalból értesíteni kell. A mulasztás jogkövetkezményei nem állapíthatók meg azzal szemben, aki a koronázás napjára kitűzött tárgyalásról elmarad anélkül, hogy a hatóság őt a kitűzött tárgyalási határnap fenntartásáról idejekorán értesítette volna.

2. §.

Kereskedelmi üzletekben, ipari és egyéb üzemekben a munka végzésére a koronázás napján a vasárnapi munkára vonatkozó megfelelő szabályok irányadók.

Nyílt árusító üzletek (boltok) a koronázás napján nyitva tarthatók; azonban ilyen üzleteket (boltokat) — kivéve az ételek és italok kiszolgáltatására rendelt helyiségeket — Budapest a koronázási ünnepély tartama alatt délelőtt 9 órától délután 2 óráig, vidéken pedig délelőtt 9 órától 12 óráig zárva kell tartani.

3. §.

Aki a 2. § valamely rendelkezését megszegi, az — amennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

4. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Budapest, 1916. évi december hó 26. napján. Tisza István gróf s. k., m. kir. miniszterelnök.

Tehát akinek szombaton tárgyalása lenne a bíróságnál, csak az esetben köteles megjelenni, ha erre újra megidézik, különben távol maradhat és ezért semmitéle baja nem lehet.

A kereskedők szombaton délelőtt koloncsok üzleteiket kilenc órától delig bezárják és az ipari munkát is szüneteltetni kell.

Károly király és Zita királyné bevonulása Budapestre.

(A főváros hódolata. — A király beszéde.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Károly király őfelsége Zita királynéval és Ferenc József Ottó trónörökösével utazott el Bécsből Budapestre udvari különvonaton nyolc óra negyvenöt perckor. A pályaudvarhoz menet Bécsben nagy néptömeg üdvözölte a királyi párt.

A különvonaton nagy bronz monogram van, amely a következőképen néz ki: IV. K. I. A különvonatot Marcheggnél Tolnay Kornél a Máv. elnökgazdátja vette át és ő vezette tovább Budapestig.

Pozsony volt az első hely, ahol az ország határára belül a királyi párt üdvözölték.

(Pozsony hódolata.)

Pozsonyból jelentik: Pozsonyba zuhogó esőben, tíz óra tizenhat perckor robogott be az udvari vonat, amelyet lelkes éljen kiáltásokkal fogadtak. Károly király és Zita királyné kiszálltak a vonatból. A király legalább a kivonult díszszázadot szemlélte meg, majd Broly Tivadar udvari tanácsos, Pozsony város polgármestere üdvözlő beszédet mondott a királyi párhoz, melyre őfelsége emelt hangon röviden így válaszolt:

— Fogadják legszívélyesebb köszönetemet megjelenésükért és hódolatuk nyilvánításáért. Belső örömmel tölt el, hogy ezen utunkon az ősi koronázó város üdvözlését fogadhatjuk elsőnek. Adják át küldöiknek is üdvözlötünket azzal a biztosítással, hogy e szép ősi város érdekeit mindenkor szívemen fogom viselni.

E szavak után a polgármester a város nevében esokrot nyújtott át a királynénak, majd tíz óra harminc perckor az udvari különvonat tovább robogott. Minden állomáson nagy néptömeg verődött össze, amely lelkesen üdvözölte a királyi párt.

(A királyt váró főváros.)

Budapestről telefonálja tudósítók: Pontban két órakor érkezett a különvonat Budapestre. Előzőleg már a pályaudvaron egy órakor gyülekezni kezdtek a hatóságok és a király várására kijelölt többi urak. Félkettőkor érkeztek meg a katonai parancsnokság küldöttei, Bartha Lajos tábornok a Ludovika akadémia parancsnoka és Tabajdy Kálmán altábornagy. Az első honvéd gyalogezred állított díszőrséget a pályaudvaron. Az egész utvonalon egymástól tíz lépésnyire katonák voltak felállítva. A katonai kordon mögött rendőrök állottak és úgy intézkedtek, hogy a közönség első soraiban nők és gyermekek legyenek.

A pályaudvaron a király fogadására megjelentek Tisza István gróf miniszterelnök és a kormány összes tagjai, az államtitkárok, a képviselőház és a főrendiház elnökei sok főrenddel és képviselővel, az állami hivatalok fejei, valamint Boda Dezső főkapitány és Bárczy István polgármester vezetésével a főváros egész tanácsa.

(Megérkezés Budapestre.)

Pontban két órakor berobogott az udvari különvonat, amelyből elsőnek a király szállt ki. Mikor a király, aki magyar huszártábornoki egyenruhában volt, a kocsijában megjelent, az egybegyűlt lelkes, éljen a király kiáltásban törtek ki.

Felhangzott a Gotterhalte dallama is, a kalapok lekerültek a fejéről, majd magasztos esőné támadt, midőn a király leszállt a vo-

natról. Őfelsége előbb a díszszázad elé lépett, fogadta a tábormokok jelentését, majd állapva a díszszázad előtt Tisza István gróf miniszterelnököt szólította meg, akivel beszélgetés után kezet fogott. Ezután a többi minisztereket, majd Boda Dezső főkapitányt és Bárczy István polgármestert tüntette ki őfelsége megköszönésével.

(Károly király a szent korona hatalmáról.)

A polgármester a főváros nevében a következő üdvözlő beszédet intézte az uralkodóhoz:

Felséges urunk és királyunk, felséges király asszonyunk!

— A magyar birodalom szíve, a koronázó főváros jött ide, hogy őseinktől örökölt hűséggel, hódolattal és szeretettel köszöntse felségteket, akkor, mikor magkoronáztatásuk végett közénk jöttek. Mi úgy érezzük, hogy felségtek már megértették Magyarországot lelkét és azért a magyar szív jószágával, egyszerűségével, minden melegségével csak annyit mondok, hogy isten hozta felségteket és áldja meg minden lépésüket.

Károly király katonás magatartással élénk figyelemmel hallgatta végig a polgármester beszédét. Őfelsége oldalán Zita királyné állott, aki amíg a király a miniszterekkel beszélgetett, megszólította a pályaudvaron fogadásra összegyűlt főúri hölgyeket, először a miniszterelnök feleségét, aki a királyné fehérkeztűs kezét megesókolta. Ezután Károly-Médegyházy Károly gróf nejét szólította meg a királyné és néhány percig barátságosan elbeszélgetett vele.

A polgármester beszédére a király a következőket válaszolta:

— Nemcsak törvényeink szavát, de szívem sugallatát követve jöttem a királynéval együtt szeretettel, hű magyar nemzetem körébe, hogy néhány nap múlva már mint a magyar szent korona viselője, koronás királyuk, átvegyem a szent koronában rejlő teljes fejedelmi hatalmat. Ebben a mindnyájunkra nézve jelentőségteljes pillanatban, a legigazibb örömmel és büszke bizalommal tölt el az a készséges ragaszkodás és odaadó szeretet, amellyel fogadtak és amely hódolatukban oly melegen nyilvánult meg. Fogadják érte legszívélyesebb üdvözlöttemet és legbensőbb köszönetemet.

Hatalmas zúgó éljenzés hangzott fel a király szavai után, majd előlépett Bárczy Irén, a polgármester leánya, aki a királynénak hatalmas gyöngyvirágcsokrot nyújtott át. A királyné magyarul így válaszolt:

— Nagyon szépen köszönöm.

Keztűs kezét esőre nyújtotta.

A pályaudvaron a fogadtatás ezzel véget ért. A király és a királyné az egybegyűlt óriási éljenzése közben az udvari várótermen át az udvari fogatokhoz mentek.

(A trónörökös megérkezése.)

A hivatalos fogadtatás közben Otto Ferenc József főherceg trónörökösét Walisch gróf tábornok, a király egykori nevelője segítette ki az udvari kocsiból, majd áthaladt az udvari várótermen és zárt automobilon a lehető leg-

rövidebb úton a királyi pár bevonulásától elkülönítve ment fel a várba. Ahol a közönség felismerte az udvari automobilt és benne a trónörökösöt, mindenütt óriási lelkesedéssel fogadta. A fehér ruhában levő ifjú trónörökös, aki tárdharisnyát viselt, mindkét kezével intgetve fogadta az éljenzéseket.

(Végig az újjongó főváros.)

A királyi pár a nyugati pályaudvarról a Teréz köruton, az Andrássy-uton és a Lánchídon át vonultak a várba. Kevéssel két óra után gördült ki az első fogat a nyugati pályaudvarról, amelyben Boda Dezső főkapitány ült. Utána a polgármester fogata következett. Néhány lépéssel mögöttük négy hófehér lótól vont udvari hintó következett. Az udvari hintó előtt fehér parókás csatlós lovagolt. Katonai kürtjel hangzott fel, amikor a fogat kifordult a pályaudvar udvaráról. Óriási, egyszerecs éljenzésbe tört ki a tömeg, amikor meglátta a királyi pár fogatát. Amerre csak elhaladt a Daumont-rendszerű fogat, amelyben a királyi pár ült, mindenütt szünni nem akaró éljenzés támadt. Végig a Teréz köruton és Andrássy-uton az ablakok és az utvonalon zsufolva voltak néptömegekkel. A bevonulás örömjongása a lánchídon percekre megakasztotta a forgalmat. A viharos éljenzés csak akkor szünetelt meg, mikor a királyi pár fogata már a vár udvarára behajtatott. Mikor a király és királyné, akiket a várban Széchenyi Miklós gróf magyarországi udvarnagy, Róót várkapitány és a szolgálatot tevő udvari személyiségek fogadtak, bevonultak lakosztályaikba, a Gellért hegyen levő ügyük megszálltak, ezzel is jelezve, hogy a királyi pár a budai várban elfoglalta lakosztályát.

Noha boras fellegek voltak az égen és erős északi szél járta át az utcákat, mégis óriási néptömegek lepték el azt az utvonalat, amelyen a királyi pár fogata elhaladt. Mindenütt piros-fehér-zöld és piros-kék-sárga zászlók lengtek, a lámpákon az ország címere, kis zászlóval körülvéve. Ezernyi és ezernyi tömeg lepte el az utcákat és mindenütt lelkes örömmemmel és hatalmas éljenzéssel fogadták a királyi fogat feltűnését és az éljenzés nem szünetelt meg, ameddig csak a kocsij látható volt. Így hullámzott az ünneplés utcáról-utára. A király, aki egyenruhában volt, tisztelegve fogadta az üdvözléseket, a királyné pedig mosolyogva, fejével bólintva köszönte meg a közönség lelkes ünneplését. A közönség példás rendet tanusított, sehol rendezavarás nem történt és egyetlen egy baleset sem fordult elő az egész bevonulás alatt.

A nagyváradi baptisták és Lloyd George.

Nagyváradról írják: 1913-ban a Nagyváradhoz közel lévő Nagybaród község határában — kanadai kezdeményezésre — baptista egyetemet akartak létesíteni Magyarország és a Kelet missziói számára. Az egyetem felállításának a világpolitikában most annyira szereplő két férfi, Hughes és Lloyd George volt a legfőbb támogatója. A magyar baptisták a világháború kitöréséig az angol közösséghez tartoztak, most azonban a baptista hívők mintegy 50-60 ezren elszakadtak az angol közösségtől és a német központhoz csatlakoztak. Az angol fenhatóság alól felszabadult bihari baptista egyház nem tarthatta meg a Lloyd George és társai által a nagyváradi egyetemre összegyűjtött ezreket. A pénzt Kiebbe küldik. A körösparti hívők megvetéssel dobták el Lloyd George aranyait.

Francia lapok a béke mellett (Békétüntetés Pétervárott. — Beverték az angol követség palotájának ablakait.)

— Saját tudósítónk teleteljelentése. —

A párisi lapok többsége a béke-
törekvésekkel szemben tanúsított ed-
digi elutasító irányzatát lényegesen
megváltoztatta. A Petit Parisien a
kamara külügyi bizottságának azzal
az ajánlatával szemben, hogy a béke-
ajánlatok visszautasítandók, azoknak
legbehatóbb megvizsgálását ajánlja és
a konzervatív sajtó, különösen a Va-
tikánból érkező hírek következtében
erélyesen sürgeti, hogy a német jegy-
zékkel behatóan kell foglalkozni. A
Gaulois attól tart, hogy a béketörekvé-
sek a semlegesek soraiban tért nyer-
nek és hátrányos hatással lesznek az
entente államokra. A Journál tudósi-
tójának Svédország követe kijelen-
tette, hogy Skandinávia hajlandó min-
den béketörekvést a legerélyesebben
támogatni.

Rodziánkó az orosz дума elnök Wilson
jegyzékével kapcsolatban kijelentette, hogy
még nem érkezett el az a pillanat, amelyben
békétárgyalásokba lehetne bocsátkozni. Erről
csak Németország teljes leverése után lehet
szó, midőn alkalom kínálkozik olyan béke kö-
tésére, mely a világot biztosítja, hogy ilyen
vérontások többé nem fordulnak elő. Miljukov
képviselő, a kadett párt vezére kijelentette,
hogy a jelenlegi körülmények között nem le-
het szó intervencióról, vagy közbelépésről. Né-
metország javaslatai Oroszországhoz, vagy
Oroszország javaslatai Németországhoz nem
vezethetnének eredményre, mert mindkét fél
számára elfogadhatatlanok.

Pétervárott a legutóbbi napokban,
amikor tudomást szerzett a lakosság
arról, hogy a felajánlott békétárgya-
lások megkezdése első sorban Anglia
ellenkezése miatt hiúsult meg, nagy
tömegek verődtek össze az utcán és
tüntettek Anglia ellen.

— Le a háborúval! Kössünk bé-
két! Le Angliával! Elég volt az an-
gol zsarnokságból! — Ilyen kiáltá-
sok hangzottak, majd a tömeg az an-
gol nagykövetség palotája elé vonult,
amelynek összes ablakait beverték.
Az épület maga is súlyosan megron-
gálódott. Csak nagyszámu gyalogos
katonák, kozákok és rendőrök tudták
megakadályozni, hogy a tüntetés na-
gyobb arányokat öltsön. A tömeg
szétverése után az angol követség
épületét katonaság vette körül és
azóta állandóan katonai őrizet alatt áll.

Hir szerint a skandináv semleges orszá-
gok a hadviselő államok tanácskozását Bernbe
javasolják.

Holnapra várják Svédország békejavas-
latát.

Az olasz lapok tulnyomó többsége ellen-
sleges hangon kezeli Wilson-elnök és a svájci
szövetség tanács jegyzékét. Kijelentik, hogy a
két jegyzék kapcsolatban áll a német intrikák-
kal és pressziót akarnak gyakorolni az entente
államokra.

Megnyílt a telefon forgalom. A posta és
távírdá vezérgazgatóság vonatkozó rendetele
alapján Arad és Biharvármegyével — bele-
értve Arad és Nagyvárad városokat is — a
távbeszélő magánárvonal forgalom a mai nap-

pal újból megnyílt. Arad és Budapest közt
most már nemcsak sürgős, hanem egyszeres
díjért nem sürgős magán beszélgetések is vált-
hatók.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Csütörtökön: Csokoládé katoná, operett.
Penteeken: Csokoládé katoná, operett.

Csokoládé katoná.

— Operette 3 felvonásban. Írták: Bernauer és
Jakobson. Fordította: Gábor Andor. Zenejét sze-
rezte: Strausz Oszkár. —

A Csokoládé katonához már volt szeren-
csénk, akkor még Bátor katonának hívták. De
ez már régen volt, akkor még szükség volt a
— bátorságra. Azóta változtak az idők, beállott
az élelmiszerkrízis és a szerzők jónak látták a
mai viszonyoknak megfelelőleg átdolgozni a da-
rabot. Ilyenformán lett belőle Csokoládé ka-
toná. Csokoládé ugyan nem sok van a darab-
ban, de ezzel szemben a szellem és az ötlet
sem nagyon kergetőzik benne. A humor fénye
fel-felesillámlik itt-ott, de inkább a fordító Gá-
bor Andor jóvoltából, aki igazán kedves és han-
gulatos versekkel javította ki a szövegírók hi-
báit. A zene azonban kárpótolt mindenért.
Olyan melódikus, színes, a hangszerelés olyan
tökéletes, hogy Strausz Oszkár legszebb dalai-
nak emléke ujjong fel bennünk. A címszerepet
Járay Sándor játszotta elevenen és szimpatiku-
san. Szépen énekelt, különösen érzelmes
apró dalait adta elő nagy hatással. Z.
Várady Margit hangja ma is üdén ra-
gyogott, s az első felvonás nagy ke-
ringőjét (amelyet egyébként Molnár Ferenc
Farkas-ának álomjelenetéből már ismerünk)
megismételtette a közönség. Járay Böske han-
gulatot és kedvet vitt a szürke jelenetek közé,
graciózus és bájos volt s énekével, táncával
egyaránt nagy sikert aratott. Különösen tet-
szett egy tánc, melyet Járay Sándorral lejtett
el a második felvonásban. Ennek a sikerült
számunk a zenéjét Barics Gyula írta s a kö-
zönség háromszor is megismételtette. Barics
egy kis szerepet tett rokokoszenevéssé, a humor-
ról pedig Bankóné, Polgár Sándor és Herold
Ede gondoskodtak. Mókáikon jól is mulatott a
közönség. A zenekarnak nehéz dolga volt, mert
ez operett zenéje eléggé súlyos muzsika s
egyik-másik részében már a vig opera felé
hajlik. De úgy az előadó művészek, mint a
Gallert Pál vezetése alatt álló zenekar kifogás-
talanul végezték feladatukat s a gyenge szö-
veg ellenére is igazán élvezetes estét szereztek
a közönségnek. (Z. A.)

* A rendőrtiszviselők jótékonyólu művés-
estélyére jegyek a Schernag H. és Fia cég,
Andrássy-ut 14. szám alatti üzletében váltha-
tók; tekintettel a nagy érdeklődésre, kéri a ren-
dezőség a nagyszámban előjegyzett jegyek mi-
hamarábbi átvételét. A művészestély 1917 ja-
nuár 6-án, Vízkeresztkor lesz a Kulturpalotá-
ban este pont 8 órakor.

* A színház hírei. A közönség szíves
figyelmébe. Tisztelettel értesítjük a n. é. kö-
zönséget, hogy az esti színházi előadások december
31-én, vasárnaptól kezdve fél nyolckor kezdőd-
nek. — *Ortusz a pokolban.* Offenbach elévül-
hetetlen operettjét eleveníti föl a társulat va-
sárnap, Reinhardt-féle rendezésben részt vesz
benn az egész személyzet. Az előadás kivéte-
lesen 7 és fél órakor kezdődik. — *Diszeládás.*
Ótelsége IV. Károly Magyarország apostoli ki-
rályának koronázó napján ünnepi diszeládást
tart a társulat december 30-án. A fényes est
műsora a következő: 1. Ünnepi nyitány, elő-
adja az aradi 33. gyalogezred zenekara Zellner
Sándor karnagy vezénylete mellett. 2. Szava-
lat, írta Gallertné, előadja: K. Kápolnai Ju-
liska. 3. Kara Győző kir. főgimnáziumi tanár

előadása. 4. A király házasodik, eredeti vigiá-
ték, írta Tóth Kálmán. — *Itjusági és népies*
előadás. Szombaton délután három és fél óra-
kor A tiszavirág, kitűnő operett kerül színre a
már ismert elsőrangú szereposztásban.

* A Hadsereg katonai lap. A szokottnál is
fényesebb kiállításban, rendkívül érdekes illusz-
trációkkal jelent meg a magyar katonák és
magyar társadalom kedvelt lapja „A Hadsereg.”
Károly királyról, Zita királynéről, a trónörökös-
ről husz fölötté érdekes és eddig még ismeret-
len főlvetelt mutat be. A háboru eseményeit a
legmegbízhatóbb források alapján ismerteti;
azonkívül több közérdekű katonai hír és társa-
teszi érdekessé ezt az élénken szerkesztett és
már 14 év óta fennálló képes magyar katonai
lapot.

* Zerkovitz Rudolf és Zombory Andor a
Modern Kabaréban. Különös érdeklődés nyilvá-
nult meg a Modern Kabaré két illusztris nevű
szerzője: Zombory Andor és Zerkovitz Rudolf
írta. Zomborynak sok finom írása él már a
közönség lelkében és emlékeztetésében. Zerkovitz
Rudolf zsenialitását, ragyogó zenei talentumát
sem kell bemutatni, mégis az irodalom és a
zenének e két képviselője eddig távol tartotta
magát a nagy nyilvánosságtól. Most mind a
ketten első alkalommal lépnek a kabaré szin-
padára — legalább is a saját nevük alatt —
értékes működésükben, munkájukban egybe-
forrva. Zombory Andor „Rab magyarok” című
jelenéséhez és verseihez Zerkovitz Rudolf
komponált mindenképen megkapó, stilszerű ze-
nét és így kettős, nagy élvezetben lesz része
a közönségnek. — A Modern Kabaré jegyei
a téli színház pénztáránál válthatók meg 6, 4,
3 és 2 koronás árban.

* A Társaság. A szokottnál is bővebb tar-
alommal, tartaléka sok szép illusztrációval je-
lent meg a Társaság karácsonyi száma. A Tá-
rsaság előfizetési ára 1917. január 1-től egész
évre 28 korona, félévre 14 korona, negyedévre
7 korona. Mutatványszámot ingyen küld a ki-
adóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

MOZGOKEP SZÍNHÁZ.

* Az arany konty. (Mistinguette sláger az
Urániumban.) Ki nem emlékeznek a „Pillangó
szerelem” című csodaszép filmre, melyről an-
nak idején annyi szó esett s a mely annyis-
zor töltötte meg az Uránia nézőterét. Egy
művészi tehetséggel megáldott elsőrangú szí-
nésző a kép főszereplője, akit bátran lehet
elnevezni a legmerészebb filmszínészőnek.
Egy színészőnt játszik, aki hogy legújabb sze-
repét megfelelően tanulmányozza, apacsleány-
nak öltözik és az apacsvilágba megy. Itt ala-
pos tanulmányozásban van része, úgy hogy
mikor számtalan kaland után hazatér, valóban
megtehetően tudja szerepének jellemvonásait.
Azonban egy kis szerelmi baleset éri a kis
színészőnt. Szívét ugyan a sok kaland közé-
pette elveszti, megszeret egy elegáns és szim-
patikus apacsot és újra bemegy az apacsok
közé, hogy őt felkeresse. Ekkor azután kide-
rül, hogy az elegáns apacs tulajdonképen gróf,
aki csak kedvtelésből öltözik apacsnak és aki
így már elfogadható fényig színésző szá-
mára. — *Homunculus II.* a világhírű sorozat
második szenzációs része legközelebb az Urá-
niában. 5

* A szerelem vására. (Uj műsor az Apol-
lóban.) A karácsonyi sikerek után ma ismét új
műsort mutatott be az Apolló-színház. A
Svenska-filmgyár grandiózus ujdonsága, „A
szerelem vására” című reális színképben megírt
regényes történet került vetítésre nagyszámu
közönség tetszése mellett. A film a legjobb
moziképek sorából való. Csütörtökön megy má-
sodszor és utoljára ez a pompás műsor a ki-
tűnő mellékkepekkel együtt.

* A Waisohn-cirkusz utolsó diszeládása.
(Nagy artista-dráma az Apollóban.) Az idei
szezonn legnagyobb és legszenzációsabb filmje-
ként fogják emlegetni az egész világon a Fata
morgana... (a Waisohn-cirkusz utolsó diszelá-
dása) című artista-drámát, amely ugy a mé-
reteivel, mint a cselekményével és megjászá-
sával föltűnül meg a Szibériát is. A monu-
mentális filmet órási áldozatok árán a vidé-
ken elsőnek az Apolló-színház szerezte meg és
péntektől kezdve mutatja be. Az előadások
nem folytatólagosak. 3

Szárazon és vizen Oroszországból.

(Egy aradi honvéd kalandos szökése orosz fogságból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szokatlanul érdekes, kalandokban gazdag utazás után tért haza oroszországi fogságából Rossu József 33. esztendő aradi honvéd, aki Aradon a György-utca 8. szám alatt lakik, napszámos és három gyermek apja. Ez az egyszerű aradi honvéd a mozgósítás idején vonult hadba és egész esomó ütközetben vett részt, mig nem a múlt év március 22-én Przemysl elestekor orosz hadifogságba került. A román anyanyelvű, de magyar érzésű katona nem tudott beletörődni a megálgzó fogságba és Oroszország belsejéből utnak indult a ködös bizonytalanságba Magyarország felé. Hosszas vándorlás, szárazon és vizen való bolyongás után szerencsésen meg is érkezett Romániába, ahonnan aztán már könnyű volt hazajutnia.

Az Aradi Közlöny munkatársa beszélt ma Rossu Józseffel, aki keresetlen szavakkal a következőleg mondta el szökésének kalandos történetét:

— Amikor fogságba estem, az Azzában levő Turkesztán egy falujába vittek többet magammal. Ez a fogolytábor Taskentől 35 kilométernyire van. Itt maradtam szeptember haváig, amikor aztán Kamis városába vittek városi munkát végezni. Katonáságom ideje alatt ugyanis megtanultam a szerelési munkát. Egy hónapig dolgoztam Kamis városában, a mely után a Volga folyó mellett levő Volga nevű faluba egy nagy fogolytáborba vittek. Néhány hónapi itt tartózkodás után elvittek Paracki-Voda nevű faluba, amely a kazáni kerületben van és amelyben szintén nagy fogolytáborot létesítettek az oroszok. Husvétig maradtam itt és akkor kivittek földmunkára Karson faluba.

Mivel ebben a gazdaságban nagyon rosszul bántak velünk és nyers cukorrépával etettek bennünket, többet magammal kijelentettem, hogy nem bírom a munkát ilyen körülmények között.

Bmiatt esendőségre cipelték bennünket és ott bezárva tartottak. Én ekkorra már jól megtanultam oroszul és a esendőrökkel folyékonyan tudtam beszélni. Kijelentettem, hogy nagyon fáj a lábam, engedjenek orvosi vizitre. El is szállítottak a kórházba és egy hónapig maradtam ott. Amikor egy kicsit meggyógyult a lábam, arra kértem a kórház parancsnokát, hogy engedjen vissza a fogolytáborba. Azonban nem engedtek vissza, hanem Paulovics Tódor tanyájára küldtek dolgozni. Ez a tanya Karson várostól hat napi járőföldre van. Ezen a tanyán színtén igen rossz bánásmódban részesültem és ezért elhatároztam, hogy keréket oldok. Halvány fogalmam se volt arról, hogy mi módon juthatok haza, csak valami belső hang arra ösztökölt, hogy kíséreljem meg a szökést. Állandóan esendőrtartózkodott mellettünk. Tudtam, hogy csak nehezen szabadulhatok el a esendőr mellől, aki folyton vigyázott reánk egy istállóban. Lefekvés előtt felső ruháimat az udvaron levő gyümölcsfára akasztottam és alsóruhában feküdtem le. Amikor a esendőr este megkezdte imádkozását, én alsó ruhában kijöttem az istállóból. A esendőrnek nem volt gyanus a távozásom, mert azt hitte, hogy dolgomat akarom végezni. Hiszen nem sejtette, hogy a ruhámat kint hagytam és azt gondolhatta: alsóruhában csak nem fog megszökni ez a fogoly. Amikor szerencsésen kijutottam az udvarra, a gyümölcs-

fára akasztott ruhámat leemeltem és felöltözve utnak indultam. A tanyáról egy kenyeret és egy zsákot vittem magammal. Már három napig gyalogoltam, amikor a buzák között észrevettem és utánam futott három orosz paraszt, akik kocsival haladtak az országúton. Azt mondták, hogy átadnak a esendőröknek, ha nem adom oda a zsákot, én azonban ragaszkodtam a zsákomhoz, ami miatt civakodás keletkezett. Négy zsidó kocsival jött felénk. Az orosz parasztok ugylátszik megunták a velem való veszekedést és a zsidó nyakába akartak szólni. Intettek a zsidóknak, hogy vegyenek magukhoz és szállítsanak a legközelebbi esendőrszembeh. A zsidók vonakodtak, azonban én titokban intettem nekik, hogy csak vállaljanak el, mert sejtettem, hogy ezek a zsidók is jó emberek. Az oroszországi zsidók ugyanis szeretik a mi katonáinkat. Erre a négy zsidó felvett a kocsijára és a legközelebbi falunál, Nikolájnál a határban letettek. En itt az erdőben elbujdostam és másnap reggel megkeresiem a Karson felé vezető utat. Itt megint kocsival haladó oroszok tartóztattak fel és megkérdezték, hogy mit keresek erre felé? Azt feleltem, hogy a kórházból most engedtek ki és a tanyára megyek dolgozni, amire ők csodálkozva jegyezték meg, hogy a magyar foglyokat nem szokták egyedül elengedni. — Bennem nagyon megbiznak, mert én eddig becsületesen viselkedtem, azért engedtek el egyedül, — válaszoltam, amiben meg is nyugodtak.

Tovább haladva egy mezőn szénát kaszálló orosz katonáinkra bakkantam, akik nagyon szívesen fogadtak, vizet, kenyeret és szalonnát is adtak és elláttak jó tanácsokkal, hogy merre folytassam utamat.

Néhány óra múlva megint civillel találkoztam, aki előtt nagyon gyanus voltam és kijelentette, hogy csak akkor nem ad át a esendőrnek, ha én vele megyek a tanyára dolgozni. Mindjárt adott pénzt és kenyeret is, kezdjem meg nála a munkát. Kijelentettem, hogy nekem Karsonban a fogolytáborban jelentkezni kell, de mindent elkövetek, hogy onnan az ő tanyájára küldjenek dolgozni. A civil bediktálta a nevét és a lakhelyét és azzal nyugodtan utamra bocsátott. A következő reggelen már szigorubb civillel találkoztam, aki a legközelebbi faluba vezetett és átadott engem valami hivatalos személynek azzal, hogy kísérjen el a karsoni fogolytáborba, mert én bizonyosan szökevény vagyok. Ez a hivatalos személy azonban nem tartott engem valami nagyon fontos személynek, mert nem sok fáradságot vesztegetett rám, hanem átadott egy öreg embernek azzal, hogy vezessen el a legközelebbi faluban levő esendőriaktanyába. Az öreg ember vállalta az elvezetésemet, azonban nagyon jó lélek lehetett, mert kenyeret és szalonnát is adott és szólnak eresztett. A hatodik nap alkonyatán eljutottam Karsonig és jelentkeztem a fogolytáborban, mert rettenetesen kivoltam merülve és nem bírtam volna tovább vánszorogni. Két hétig maradtam a táborban és ezidő alatt löbbször küldtek ki a városba szerelő munkát végezni. A városban több civil ruhát szereztem és készülni kezdtem a szökésre. Még két társammal összebeszéltem és egy ójszaka kiszóktunk a fogolytábor kerítésén. Az egyik társam neve Barabán Miklós biharmegyei fia és a 37-eseknél szolgált. (A másiknak nevére már nem emlékszem, ő nem-

sokára elmaradt tőlünk.) A fogolytáborból megszökve Nikoláj városába jutottunk, amely a zöldes vizű Dnyeszter folyó partján van. Itt nyugodtan kóborolhattunk a városban, mert a civil ruhánk nem volt gyanus.

Este az egyik gőzhajó oldalához kötött csolnakot ügyesen elloptuk, és áteveztünk a folyó tulsó partjára.

Innen több napon át gyalog haladtunk arra felé, ahol Bessarabiát sejtettük. Az egyik kis falunál megint át kellett jutnunk a folyón. Este értünk oda és a csolnakot arra kértük, hogy vigyen át bennünket. Ő azt felelte, hogy csak reggel teljesítheti a kérésünket, addig maradjunk nyugodtan mellette. Mi óvatosan félrevonultunk és hallottuk, hogy egy éppen odaérkezett oroszral azt beszélte meg a csolnakos, hogy bennünket reggel át fognak adni a esendőröknek, mert mi bizonyosan magyar katonaszökevények vagyunk. Erre elhatároztuk, hogy nem maradunk ott reggelig. Megvártuk míg a csolnakos elszundikált és akkor elloptuk tőle is a csolnakot. Így sikerül a folyón át Bessarabiába jutnunk. Napokon át barangoltunk, míg nem eljutottunk Kisenew városába, ahol első utunk egy kőművészhöz vezetett és ott igen sokat ettünk, mert berzasztóan ki voltunk éhezve. Innen megint gyalog folytattuk utunkat és akikkel az uton találkoztunk, mindnek azt mondtuk, hogy Buzsor városába akarunk menni. Lassankint eljutottunk az orosz román határra.

Amikor az orosz határőrök figyelni kezdtek bennünket, mi a legnagyobb nyugalomban dalba fogtunk és így háritottuk el magunktól a gyanút.

Azonban majdnem mégis megártak, mert véletlenül éppen a határőrség irodája közelébe jutottunk és ott feltartóztattak bennünket. Szerencsére csak civilek álltak az utunkba, veünk azonban könnyen elbántunk, mert elvöltünk határozva, hogy aki ellenünk támad, azt agyonszurjuk. Ha már idáig jutottunk, minden áron haza akartunk kerülni. Egy másik civil nagyon fenyegetően lépett fel és pénzt kért tőlünk, amire mi adtunk is neki néhány rubelt és ezért elbujtatott a tanyáján levő kukoricásba. Óvatosan eljutottunk a Prut folyóhoz. Előbb a társamat csolnakon csempészték át egy román, néhány óra múlva pedig én egyedül usztam át a folyón. Amikor román földre értünk, jelentkeztem a esendőrségnél és arra kértük, hogy vezessenek bennünket az osztrák-magyar konzulátushoz. Ekkor már augusztus közepe volt és mindenfelé láttuk, hogy a románok háborúra készülnek. Azonban mégis elszállítottak bennünket a bukaresti osztrák-magyar konzulátushoz, ahol nagyon szívesen fogadtak, elláttak bennünket pénzzel és lehetővé tették, hogy gyorsan Magyarországra jussunk. Orsovánál léptük át a magyar határt két és fél hónapi bujdosás után. Én azonnal jelentkeztem a honvédszolgálat parancsnokságánál, ahonnan hazaszabadságot kaptam Aradra.

A király elrendelte a koronázáskor a Himnusz játszását. Budapestről telefontájjal tudósítunk: A király a mai napon saját elhatározásából elrendelte, hogy a koronázáskor, az eskü letétele után a zenekar Kölcsey Himnuszát adja elő. Ezt az elhatározását a király közölte Tisza István gróf miniszterelnökkel.

Felére csökkent a frankfurti Rotschildok vagyona.

(Németország leggazdagabb emberei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány napja, hogy meghalt Németország és egyuttal Európa egyik legismertebb, mert leggazdagabb mánás-nagyiparosa, Henkel-Donnersmark herceg, aki vagyona és jövedelme szerint Németország második leggazdagabb embere volt. Nemesak azért nevezetes gyermeke korának, mert az öröklött atyai vagyont modern gazdasági vállalatokban gyümölcsöztette, hanem azért is érdemes az életével foglalkozni, mert az ő kezén ez a vagyon annyira megsokszorozódott, hogy nálánál csak Krupp Berta gazdagabb. Szakértők becsülése szerint a herceg 1905-ben száznyolcvanhét millió márkának, de halála idején kétszázötvenkét millió márkának, de halála idején kétszázötvenkét millió márkának volt az ura. Jövedelmét az 1909. évi adókiértés adatai szerint évi tizenkét millió márkára becsülték, naponta tehát harmincháromezer márkát tisztá jövedelme volt.

A vagyona több részből állott. Apjától 31942 hektár földet örökölt és ezzel a felső-sziléziai mánások közt a hatodik helyen állott, mert a két hitbizományra oszló birtok értéke tizenegy millió márká. Óriási értékű vasgyárai és kőszénbánya telepek alkották tulajdonát, de ő maga nem folytatta a vasipart közvetlenül, hanem eladta a gyárat a Bismarck vasműveknek és csak szénttermeléssel foglalkozott. Igen nagy összegekre rug a különböző bankoknál az érdekeltsége. Sohasem nőtt volna ilyen óriási mértékben a vagyona, ha Felső-Szilézia kőszén- és vasipara az utóbbi évtizedekben nem lendült volna fel oly gyorsan. Míg a vagyon 1895-ben 71.000.000 márká volt, a következő években néhány millióval csökkent, de 1900-ban egyszerre nyolcvanöt millió márkára emelkedett és ettől kezdve a vagyonnövekedés állandó volt, úgy, hogy halálakor, mint említettük, jóval meghaladta a kétszáz milliót.

Mint hogy egyidejűleg a herceg jövedelme három millióról tizenkettőre emelkedett és az öreg mánás életviszonyai nem változtak, Henkel herceg az évek folyamán tekintélyes megtakarításokat is eszközölt. Tényleg nem volt egész Németországban olyan magánember, akinek annyi forgótőkéje lett volna, mint ennek a hercegi nagyiparosnak. Tizenöt-husz milliója mindig betétként hevert a nagybankoknál és pénzügyi szükség idején a bankok mindig számítottak is ezzel a tekintélyes összeggel. Ő volt az a német ember, akiről azt mondták, hogy annyi pénze van, mint a pelyva.

Rendkívül érdekes összehasonlítani a frankfurti Rotschildok, Krupp Berta és Henkel herceg vagyonának és jövedelmének hullámzását. Kiténik, hogy a Rotschild vagyon, amely 1895-ben még kétszázötven millió volt, 1908-ban százhatvan millióra csökkent. Ugyanezen idő alatt a Krupp vagyon százötvenkilenc millióról száznyolcvanhét millióra emelkedett, míg Henkel herceg vagyona hetvenegy millióról százhatvenöt millióra. Tehát tizenöt esztendő alatt rendkívül lényeges eltolódás mutatkozott eme három nagy vagyon viszonyában. A Krupp vagyon vette át a vezetést, Henkel herceg a második helyre került és az 1895-ben még vezető szerepet játszó Rotschild vagyon a harmadik helyre szorult. Ami a jövedelmet illeti, Rotschildok 1896-ban érték el a csúcspontot és ekkor hét millió volt a jövedelmük, míg Henkel hercegé csak három millió, de

Kruppék nyolc millióval dicsekedhettek. 1909-ben úgy változtak a viszonyok, hogy a Krupp család tizenegy millió, Henkel tizenkettő, Rotschildok pedig öt millió márká után fizettek adót. Összehasonlításként megemlítendő, hogy a világhírű Fugger vagyon, mikor legnagyobb volt, 1546-ban 4 $\frac{3}{4}$ millió forintba rugott, ami körülbelül harminchárom millió márkának felel meg. Természetes, hogy az akkori aranynak vásárló ereje sokkal nagyobb volt, mint a mai pénznek.

Beosztás az aradi törvényszéken.

(A törvényszék bírái.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Schartner Sándor dr., az aradi törvényszék elnöke a vezetése alatt álló aradi kir. törvényszék bíráinak az 1917. évi ügybeosztását a következőkben állapította meg:

1. Köller János kir. ítélőtáblai bírói cím és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bíró, a fiatalokúak bírása. 2. Bittó József kir. ítélőtáblai bírói cím és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bíró a kir. törvényszék elnökének helyettese, az esküdtbírók, az I. főtárgyalási tanács elnöke. 3. Szalay Béla dr. tanácselnök, az I. polgári felelőviteli tanács elnöke. 4. Aknay Andor, a járásbírók felelőviteli folytán a kir. törvényszékhez kerülő teleknyomjegyek előadója, a vádtanács és büntető felelőviteli tanács helyettes elnöke. 5. Nagy József, az esküdtbírók helyettes elnöke, a büntető felelőviteli tanács és vádtanács elnöke. 6. Szabó István kir. törvényszéki bíró, a II. közpolgári tanács elnöke. 7. Lehrmann Viktor, a II. főtárgyalási tanács elnöke, az I. főtárgyalási tanács helyettes elnöke és bírása. 8. Heller Mór dr. a váltó és kereskedelmi, kényszerjegyzési és csődügyek előadója. 9. Mészáros Dániel, az I. polgári tanács elnöke. 10. Jakó Sándor dr. az urbéri ügyek nagyobb részének előadója. 11. Nagy Dezső, az I. és II. polgári felelőviteli tanács helyettes elnöke és szavazója. 12. Ornstein Árpád, a II. polgári felelőviteli tanács bírása. 13. Székely Miklós dr. az I. polgári felelőviteli tanács bírása. 14. Szöllősy Jenő dr. intézi mint vizsgálóbíró az összes vizsgálatokat, a fiatalokú terheltek vizsgálóbírása. 15. Pópa György dr. az urbéri ügyek kisebb részének előadója, az I. polgári tanács bírása. 16. Horváth János, az összes házassági és gondnoksági perek előadója. 17. Fikker Károly helyettes vizsgálóbíró, az esküdtbírók bíróságának tagja, a vádtanács bírása. 18. Rottár Sándor, a II. főtárgyalási tanácsnak bírása, az esküdtbírók bíróságának tagja. 19. Tarajossy Béla dr. kir. törvényszéki albiró, az esküdtbírók bíróságának tagja. 20. Bodnár Béla dr. önálló működési körrel felruházott jegyző, csődbiztos, alintézi a váltófizetési meghagyási ügyeket és az ezekre vonatkozó kielégítési végrehajtási kérvényeket.

I. Elsőfoku polgári tanács. A kir. törvényszék hatáskörébe tartozó polgári perek egyharmad része az összes váltó, csőd- és kereskedelmi perek, cég- és csődügyek. Elnök: Mészáros Dániel. Helyettes elnök: Szabó István. Bírák: Heller Mór dr., Pópa György dr.

kir. törvényszéki bírák. Kisegítő bírák: Jakó Sándor dr., Horváth János kir. törvényszéki bírák.

II. Elsőfoku polgári tanács. A kir. törvényszék hatáskörébe tartozó polgári perek kétharmadrésze, az összes házassági válóperek, gondnoksági, kiskorúság meghosszabbítási, atyai hatalom megszüntetése és urbéri ügyek. Elnök: Szabó István. Helyettes elnök: Mészáros Dániel. Bírák: Jakó Sándor dr., Horváth János bírák. Kisegítő bírák: Heller Mór dr., Pópa György dr.

I. Polgári felelőviteli tanács. Felelővitelt összes polgári perek a II. Pf. tanács részére kijelölt perek kivételével. Elnök: Szalay Béla törvényszéki tanácselnök. Helyettes elnök: Nagy Dezső. Bíró: Székely Miklós dr. Szavazó: Aknay Andor. Kisegítő bírák: Nagy Dezső és Ornstein Árpád.

II. Polgári felelőviteli tanács. A Pp. 1. § 1. és 2. pontja alá tartozó felelővitelt kereskedelmi-, váltó- és csődpererek. Elnök: Schartner Sándor dr. kir. törvényszéki elnök. Helyettes elnök: Nagy Dezső kir. törvényszéki bíró, tanácsvezető. Bírák: Nagy Dezső és Ornstein Árpád. Kisegítő bírák: Aknay Andor, Székely Miklós dr.

Perenkívüli polgári felelővitelt ügyek tanácsa. Elnök: Schartner Sándor dr. kir. törvényszéki elnök. Helyettes elnök: Nagy Dezső. Bírák: Aknay Andor, Nagy Dezső és Ornstein Árpád.

Esküdtbírók. Elnök: Bittó József kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes elnök: Nagy József. Bírák: Lehrmann Viktor, Fikker Károly dr., Rottár Sándor és Tarajossy Béla dr.

I. Főtárgyalási tanács. Elnök: Bittó József kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes elnök: Lehrmann Viktor, Tarajossy Béla dr.

II. Főtárgyalási tanács. Elnök: Lehrmann Viktor kir. törvényszéki bíró. Helyettes elnök: Bittó József. Bírák: Aknay Andor, Fikker Károly dr. és Rottár Sándor.

Büntető felelőviteli tanács. Elnök: Nagy József. Helyettes elnök: Aknay Andor. Bírák: Szöllősy Jenő dr. és Fikker Károly dr. kir. törvényszéki bírák.

Vádtanács. Elnök: Nagy József. Helyettes elnök: Aknay Andor. Bírák: Lehrmann Viktor, Fikker Károly dr. és Tarajossy Béla dr.

Fiatalkorúaknak a rendes bíróság előtti eljárásra tartozó ügyekben eljáró tanács. Elnök: Bittó József kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes elnök: Nagy József. Bírák: Lehrmann Viktor és Szöllősy Jenő dr.

Fiatalkorú terheltek felelőviteli tanácsa. Elnök: Bittó József. Helyettes elnök: Nagy József bíró. Bírák: Lehrmann Viktor és Szöllősy Jenő dr.

Fiatalkorúak bírósága. Bíró: Köller János kir. ítélőtáblai bíró. Helyettes bíró: Fikker Károly dr.

Vizsgálóbíró. Szöllősy Jenő dr. Helyettes vizsgálóbíró: Fikker Károly dr.

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábori előfizetőinket, akiknek a tábori postaszámuk megváltozott, hogy egyidejűleg a régi tábori postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

Átadta az országgyűlés a királynak a hitlevelet.

(Zita királyné magyar nyelvű beszéde.)

(Saját tudósítók teleteljesítése.)

Délután hat órára volt kitűzve a vár nagytermében az országgyűlés két háza által küldött országos bizottság fogadása, amely a hitlevelet nyújtotta át a királynak. A várnak ugynevezett belső szertartási termében öt órakor gyűltek össze a küldöttség tagjai, a főrendiház papi tagjai teljes egyházi ornátusban, a többiek festői díszmagyarban, *Meczler Vilmos* kivételével, aki a díszmagyarral egyenlő polgári frakkban jelent meg. A terem egyik sarkában helyet foglaltak a sajtó képviselői. Az ország zászlósurai, a testőrségek kapitányai, a magyar kormány tagjai és az apostoli kettős keresztet vivő *Walter* püspök a kisebb kihallgatási teremben gyülekeztek. A szertartási teremben öt óra harminchét perckor *Nepalek* főszertartásmester egyszerű kopogtatással jelezte *Csernoch János* hercegprímás megérkezését. Öt óra negyvenkét perckor érkezett *Tisza István* gróf miniszterelnök öccse, *Tisza Kálmán* gróf kíséretében. A miniszterelnök *Andrássy Gyula* gróffal és *Zichy Aladár* gróffal néhány szót váltott, majd a kihallgatási terembe ment át a kormány tagjaihoz.

(Megjelenik a király.)

A király öfelsége lakosztályából az ugynevezett „Double” terembe ment. Ennek szögletében várta *Schönborn-Buchheim* Károly gróf helyettes-főudvarmester jelentését, aki néhány perccel hat óra előtt jelentette, hogy a küldöttség egybegyűlt. Ezután a király a következő kísérettel bevonult a fogadási terembe: a főudvari biztos, a zászlós urak, a magyar kormány tagjai, a főudvarmester a pálcával, a magyar királyi főlovászmester tisztében *Széchenyi Gyula* gróf és *Walter* püspök, aki a kettős apostoli keresztet vitte. A király két oldalán és utána a magyar királyi főkamarmester, a gárdakapitányok és a főhadsegédek következtek. A király előtt hat magyar testőr haladt kivont karddal, akik a trónemelvény körül foglaltak helyet, a teremben magyar királyi testőrök, arciera testőrök és gárdatestőrök álltak körül.

A terembe érkező király, aki fényes huszártábornoki egyenruhában jelent meg, barátságos fejhajtással viszonzta a jelenlévők mély meghajlással kifejezett hódolatát, majd helyet foglalt a trónon és fejére tette kalpagját. A trón körül állottak *Eszterházi Miklós* herceg magyar királyi helyettes főlovászmester, *Schönborn-Buchheim* Károly gróf magyar királyi helyettes főudvarmester, *Festetics Pál* gróf főkamarmester, *Lónyay Albert* gróf magyar királyi testőrkapitány, *Abersperg Károly* darabont testőrkapitány, *Gaudernak József* báró darabont testőrkapitány, *Lobkowitz Zdenko* herceg főhadsegéd, *Walter* püspök, *Tisza István* gróf és a kabinet összes tagjai. A trónnal szemközt állott *Csernoch János* hercegprímás, mögötte sorban a többi zászlós urak, *Apponyi Sándor* gróf helyettes országbíró, *Festetics Tasziló* gróf főtárnokmester, *Skerlecz Iván* báró horvát bán, *Bánffy György* gróf főajtónálló-mester, *Csekonics Endre* gróf főasztalnokmester, *Széchenyi Emil* gróf helyettes főpohárnokmester. Félkörben állottak az országos bizottság tagjai, hatvannégy képviselő és harminckét főrend. A tróntól jobbra és balra három-három testőr állott kivont karddal, párduekacagányos egyenruhában.

(Beszél a primás.)

Csernoch János hercegprímás a következő beszédet mondta a királyhoz:

Császári és királyi felség,
legkegyelmesebb urunk!

— A magyar országgyűlés, amelynek képviselőitében van szerencsénk Felséged legmagasabb trónja zsámolyánál megjelennünk s legmélyebb alattvalói hódolatunkat tolmácsolnunk, határtalan örömmel értesült Felséged akaratának legfelsőbb megnyilatkozásáról, hogy feakölt lelkének sugallatából és a törvény rendelkezéseire képest mielőbb megkoronáztatni óhajtja magát, ami legfőbb vágya felséged hű magyar nemzetének is. Az országgyűlés készséggel sietett a koronázás előtt kiadandó hitlevelet, a magyar alkotmány legfőbb biztosítékát és az alkotmányos uralkodás biztos zálogát elkészíteni. Ezen alkotmánybiztosító oklevelet vagyunk boldogok és szerencsések a jelen országos küldöttség által Felséged elé terjeszteni, legalázatosabb bizalommal kérve annak legkegyelmesebb elfogadását és az országgyűlésnek ünnepélyes alakban való kiadását, mert a királyi hitlevél legmagasabb kibocsátása alkotmányunk sarkalatos törvényei szerint a koronázást megelőzendő. Az alkotmánybiztosító oklevéllel ünnepélyesen megújítjuk és ha lehet még megszilárdítjuk a felséges uralkodóház és a magyar nemzet közti széttephetetlen kocsot és rendíthetetlenül szilárd alapkövét rakjuk le Felséged trónjának és áldásos uralkodásának, amely ugyan a világháború véres viharában kezdődik, de Felséged bölcsességéből már az első napokban felragyogott hazánk borus egén a békés engesztelődés első reménycsillaga. Jobbágyi hűséggel kerjük Felségedet, hogy a koronázási hitlevelet a nemzet birodalma és alkotmányos hűsége, határtalan szeretete és áldozatkészsége kezességül is tekinteni, azt elfogadás és majdani szentesítés jeléül legmagasabb királyi aláírásával ellátni, az országgyűlésnek kiadni, magát *Szent István* koronájával megkoronáztatni és koronázáskor az alkotmányos esküt letenni kegyeskedjék. Egyben alázattal könyörgünk Felséged előtt, méltóztassék azt a forró óhajátunkat is legkegyelmesebben teljesíteni, hogy Öfelsége legkegyelmesebb urnónk és asszonyunk Felséged koronáztatásával egyidőben Magyarország királynéjává koronáztassék, hogy Felségeddel odaadó hitvesi szívvel, az uralkodás gondjait megosztani kész, a magyar nemzet előtt olyan hagyományos tisztelőben álló királynéi méltóságában álljon mindenkor Felséged oldalán, kivéven, a boldogság részét Felséged uralmából és dicsőségéből, népeinek szeretetéből és örömeiből.

(Holnap válaszol a király.)

A hercegprímás szavai után a jelenlévők hosszantartó, lelkes éljenzésben törtek ki, majd a király érces hangon, tiszta magyarsággal a következőket mondotta:

— Megnyugvással fogadjuk a koronázási hitlevél elkészítését és erre vonatkozó elhatározásunkat már holnap ki fogjuk nyilvánítani. Teljes szívből reméljük, hogy a koronázási hitlevél megerősítésével teljesítjük megkoronáztatásunk törvényes előfeltételeit. A koronázás nap-

jának kitűzése iránt haladéktalanul rendelkezni fogunk. Örömmel engedünk országgyűlésünk ama kérésének is, hogy egyuttal felséges hitvesünk magyar királynévá koronáztassék.

A megjelentek zugó éljenzéssel kísérték az uralkodó szavait.

Ezután a király kalpagját levéve cerelet tartott, ami annál meglepőbb volt, mert *Ferenc József* uralkodása alatt ilyen ünnepélyes alkalmakkor a király nem szokott cerelet tartani. A cereletnél *Tisza István* gróf bemutatta a királynak a bizottság számos tagját. A cerele lefolyásáról lapunk más helyen számolunk be.

(Zita királyné magyar beszéde.)

Zugó éljenzés kísérte az uralkodót, amikor kíséretével lakosztályába vonult vissza. A küldöttség és a sajtó képviselői ezután a fényes terem özönén keresztül a rózsaterembe vonultak, ahol a királynénál tisztelegtek. Amikor a királyné főudvarmestere, *Eszterházy Sándor* gróf jelentette, hogy a küldöttség helyett foglalt, a királyné kíséretével megjelent a rózsateremben. Kíséretében voltak *Eszterházy Sándor* gróf főudvarmester, *Eszterházy Antal* Miklósné, helyettes főudvarmesterné, *Andrássy Géza* grófné, *Mikes Jenő* grófné palotahölgyek. A királyné a trónon helyet foglalt, a küldöttség tagjai megtöltötték az egész termet. *Csernoch János* hercegprímás intézett beszédet a királynéhoz.

— A nemzet nevében azt a kérést intézte a felséges asszonyhoz, hogy kegyeskedjék az iránta rajongó szeretettel és hűséggel viseltető magyar nemzetnek forró óhaját teljesíteni és Magyarország királynéjává koronáztassa meg magát. Már eddig is élénk visszhangot talált az a szeretet, amellyel a felséges asszony a háború által sújtott véreink segítségére sietett és fejedelmi áldozatkészségének, nagylelkűségének, jóságának fényes tanujelét adta. A magyar nemzet hűségének és szeretetének zálogát látja ezekben és bizalommal várja, hogy a királyné meghallgatja a nemzet kérését.

A hercegprímás beszéde után percekig tartó lelkes éljenzés tört ki, majd a királyné messzire hallatszó, csengő hangon, tiszta magyarsággal a következőket mondotta:

— Örömmel teljesítem a nemzetnek önök által nyilvánított kívánását, amely saját forró óhajátommal találkozik. Aldom az isteni gondviselést, hogy e magasztos percet megérem engedte. Vigyék megbízóinknak őszinte köszönetemet és szíves üdvözlésemet.

Hatalmas éljenrivalgás fogadta a felséges asszony szavait, majd a királyné kíséretével visszavonult termébe, a küldöttség tagjai pedig elhagyták a várat.

A királyné a hitlevél bizottság küldöttségének fogadásakor halvány kék alj és fehér derékban volt, derekán övvel, amely gyöngyökkel és gyémántokkal volt díszítve. Nyakán gyönyörű gyöngy nyakék és haján nagy tűzű csodálatosan szép diadém volt.

(Fogadások a királyi párnál.)

Budapestről telefonálja tudósítók: A király Budapestre való érkezése után fogadta a budapesti helyőrség tisztikarát. A tisztikar tisztelettel jelent meg és három termet töltött meg. *Karg János* báró gyalogsági tábornok, a honvédhelyőrség főparancsnoka jelentést tett a királynak, rövid üdvözlő beszédet mondott, majd a király bemutatta magának a tábornokokat és cerelet tartott.

Zita királyné ma délután négy órakor fogadta a palotahölgyeket, akik Augusztus főhercegnőjének vezetésével jelentek meg a királyné előtt, hogy kifejezzék hódolatukat.

Ma délután négy órakor Tisza István gróf miniszterelnök magánkihallgatáson jelent meg őfelségénél.

Az uralkodóház tagjai pénteken délután három órakor udvari különvonaton a koronázási ünnepségekre Budapestre érkeznek. A főherceg és főhercegnők a nyugati pályaudvarról lakosztályaikba vonulnak és délután hat órakor a rózsateremben gyülekeznek, hogy fogadják a parlament meghívó küldöttségét, Szmercsányi Lajos egri érsek beszédére az uralkodóház tagjai közül Miksa főherceg fog válaszolni.

(Megtörté a király az etikettet.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egészen váratlanul, szemben az előírt etikettel a király a hitlevél átadása után cerclét tartott. A király mindenekelőtt Csernoch János hercegprímást szólította meg.

Azután Zichy József grófhhoz fordult, aki már Ferenc József koronázásán is jelen volt és egészségi állapota iránt érdeklődött.

Ezután Khuen-Héderváry gróffal beszélt a király arról a tevékenységről, amelyet Khuen-Héderváry különböző jótékony intézet élén fejt ki, majd Berzeviczy Alberthez fordult és érdeklődött azon működése iránt, melyet mint az Akadémia elnöke fejt ki.

Hosszabb ideig beszélgetett az uralkodó Andrássy Gyula gróffal a béke kérdéséről.

Illés Józsefet, aki a hitlevél bizottságnak előadója volt, szintén hosszabb beszélgetéssel tüntette ki a felség. Kérdezte, hogy sok fáradságába került-e a hitlevél szerkesztése.

— Boldognak érzem magam, hogy ezen a téren működhettem felség, — volt a válasz.

A király azután Zichy Aladár gróffal beszélgetett el, vöröskeresztes működéséről és a sebesültekről.

Végül Novák János eperjesi püspököt szólította meg az uralkodó és megkérdezte, hogy hol püspök. Mikor megtudta, hogy Eperjesen ezeket mondotta:

— Önök sokat szenvedtek!

— Igen felség — mondta a püspök — de most már hál' istenek a reorganizáció munkájára térhetünk.

Az uralkodó erre megjegyezte, hogy a reorganizáció munkája sok fáradságot igényel.

Kitüntette őfelsége még megszólításával többek között Ferenc József unitárius püspököt is.

Az uralkodó Ferenc József unitárius püspöknel melegen érdeklődött az erdélyi viszonyok iránt, majd kifejezte abbéli reményét, hogy azok a károk, amelyeket a háború Erdélyben okozott, mielőbb helyre lesznek pótolva.

Nagy feltűnést keltett, hogy a küldöttségtől Apponyi Albert gróf és Károlyi Mihály gróf távol maradtak.

Az érsek végrendelete. Brünből jelentik: A nemrég elhunyt Kohn Tivadar dr. olmützi érsek milliós örökséget hagyott hátra a morvaországi cseh egyetemek javára. Az állami hatóságok a végrendeletnek ezt a részét megsemmisítették és így a vagyonnak ezt a részét törvényes örökösök kapják és pedig egyharmad részét az olmützi káptalan, egyharmad részét az örökösök, és egyharmad részét a szegények.

HIREK

Nem emeltünk!

Az *Aradi Közlöny* nem emeli az előfizetés díját. A papírban és nyomdiatechnikában újabban bekövetkezett nagy áremelkedések terhét lapunk kiadóhivatala maga viseli és nem hárítja át a közönségre. Az *Aradi Közlöny* előfizetési ára ezzel tetemesen kisebb lesz, mint a fővárosi lapoké, melyek a viszonyok kényszerítő hatása alatt már bejelentették olvasóiknak, hogy az előfizetési árakat újévtől kezdve felemelik.

Az *Aradi Közlöny* dacára annak, hogy ára a régi marad, tartalmában teljesen egyenértékű lesz a fővárosi lapokkal. Tisztelt olvasóink előtt nem kell hangsúlyoznunk, hogy a hírszolgálat tökéletességéért eddig sem kiméltük az áldozatot és el fogunk követni a jövőben is mindent, hogy az *Aradi Közlöny* az maradjon, ami volt: terjedelemben és tartalmában Magyarország első vidéki napilapja.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre	22 K. — fill.
Fél évre	12 " — "
Negyed évre	7 " — "
Egy óra	2 " 40 "

Vidéken:

Egész évre	32 K. — fill.
Fél évre	16 " — "
Negyed évre	8 " — "
Egy óra	2 " 30 "

Tessék mutatványszámot kérni.

Arad koronázási ünnepélye.

— A polgármester meghívója. —

— Az *Aradi Közlöny* tudósítóiától. —

Ö csász. és kir. felsége, IV. Károly, szeretett királyunk megkoronázása napján, Arad sz. kir. város tanácsa koronázási ünnepélyt rendez, amelyre Arad sz. kir. város közönségét tisztelettel meghívom. Arad, 1916. dec. hó 27-én. Varjassy Lajos polgármester.

Az ünnepély sorrendje.

I.

December 30-án szombaton, délelőtt 10 órakor az összes hittelekezetek templomaiban hálaadó istentisztelet.

II.

Az istentisztelet után d. e. 11 órakor a közművelődési palota nagy termében az ünnepély a következő sorrendben fog megtartani:

1. Megnyitó, elmondja Lócs Rezső h. polgármester.

2. Ima, előadja Zellner Sándor karmester vezénylete mellett a cs. és kir. 33. gy.-ezred zenekara és Szántó Péter tanár vezetésével a tanuló ifjuság.

3. „A koronázás ünnepére”, írta Grallertné Martini Hilda urasszony, előadja Kesztlerné Kápolnay Juliska urad, az aradi Nemzeti Színház művésznője.

4. Ünnepi beszéd, elmondja Zombory Andor főreáliskolai tanár, az *Aradi Közlöny* munkatársa.

5. Rákóczi induló, előadja a cs. és kir. 33. gy.-ezred zenekara.

Kérelem Arad város polgáraihoz.

Arad sz. kir. város tanácsa megkéri Arad polgárságát, hogy a történelmi jelentőségű örömteljes naphoz méltóan d. hó 30-án házait nemzeti színt színlókkal díszítsék fel.

Az *Aradi Nemzeti Színház* tagjai is díszelődéssel hódolnak a nevezetes nap jelentőségének.

Este 8 órakor „A király házasodik” című darabot fogják előadni.

Az előadást megelőzőleg Kesztlerné Kápolnay Juliska elszavalja Grallertné Martini Hilda uradnak ez alkalomra írt prólogját.

A tanács és a kapitányi hivatal már a mai nap folyamán megtette a szükséges intézkedéseket arra vonatkozólag, hogy a belvárosban, valamint Sága és Gáj külvárosban lakó szegény családok (1000 család) dec. hó 30-ikára egy-egy kiló húst ingyen kapjanak.

A népkonyha egyesület is kiveszi a maga részét a jótékonyaságból, amennyiben a koronázás napján 500 egyének ad ingyen ebédet.

Dolgoztatják az oroszok

a menekülő oláhokat.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az oroszok az Oláhországból elmenekült polgári lakosságot arra kényszerítik, hogy Oroszország számára katonai munkát végezzenek. A menekülteket főleg arra használják fel, hogy országutakat javítsanak, valamint a kórházak és katonai barakkok körül is munkákat kell végezniük. Az oláh polgári hatóságok, amelyek Oroszország területére érkeztek, mivel tehetetlenek voltak az oroszok tulkapásaival szemben, beszüntették működésüket.

Az orosz határról érkező hírek megerősítik azt a jelentést, hogy a legutóbbi oláh minisztertanácson elhatározta a király, hogy szükség esetén Oroszországon és Skandinávián át Angliába utazik. A minisztertanácson tett kijelentése szerint Ferdinánd király nem kívánja igénybe venni Oroszország vendégbarátságát. A királyné azonban gyermekeivel együtt már Péterváron van, ahol a cári palotában lakik.

— Kitüntetés. A király Dániel Péter II.

népfelkelő gyalogezeredbeli főhadnagyot az el-lenség előtt tanúsított bátor s vitéz magatartása elismeréséül a hadiékítményes harmadik osztályú katonai érdemkeresztel tüntette ki. Dániel Péter az aradi uri társaságok egyik legkedveltebb tagja, akit rövid idő alatt most ér harmadszor a legfelsőbb hadur kitüntetése. De enélkül is dicsőséges karriert tett meg a becsület mezején Dániel Péter. A háború elején, mint önkéntes tizedes vonult a harcra, ahol bizonyára derekasan vette ki részét a haza védelméből, mert ma főhadnagy. Legutóbb Görz körül küzdött hősiessé s ennek elismerése a szép kitüntetés. Ezekben a harcokban megsebesült s most várja a teljes felgyógyulás idejét.

— Szeretettel adomány az aradi katonáknak Szóke Huska Simonyilaváról ma egy csomagot küldött az *Aradi Közlöny*-nek, a fronton küzdő katonák részére, amelynek tartalma 800 cigaretta, 40 szivar, 17 csomag pipadohány, 6 csomag cigarettadohány és 6 csomag cigarettapapír. A kiadóhivatal a csomagot átvette és rendeltetési helyére továbbítja.

— **Karácsonyfa-ünnepélyek.** A katonai kórházak legtöbbje vasárnap délután tartotta a karácsonyfa-ünnepélyt. Megható, szép ünnepeket rendeztek a Hasszinger-utcai kórházban, ahol az ünnepélyt Szalay Aranka nyitotta meg, aki zongorakiséret mellett szent énekeket adott elő. Ezután Wild Endre dr. tábori lelkes intézett gyönyörű beszédet a katonákhoz. Majd egy katona német nyelven köszönte meg a kórház ápolójait nevében dr. Koppich Jakabnének és öz. dr. Singer Jánosnének, a kórház vezetőjének a szép ünnepély rendezését. Utána még Benkő Gizi is Thurzó Sándor mulattatták a katonákat, akiknek ezután kiosztották a karácsonyi ajándékokat.

Az ujaradi vöröskereszt fiókegylet kiegészítő kórházában szombaton rendezték a karácsonyfa-ünnepélyt. Az ünnepélyt egy karácsonyi ének vezette be, melyet a kórház ápolójai énekeltek, ezután pedig Mátyás Keresztény János plébános mondott szép beszédet. Ezután ismét karácsonyi énekek következtek, majd Márk János törzsmester a kórház ápolójainak nevében meleg szavakban mondott köszönetet a szép ünnepélyért a fiókegylet vezetőségének, Novcsa Elekné búrónénak, öz. Hemmen Jánosné elnöknőnek, Holcz Antal dr.-nak és az iskolánővéreknek, akik mind nagy részt vettek ki az ünnepély rendezésében. Végül a katonák a közönséggel együtt elénekeltek a Hymnuszt s ezzel a szép ünnepély véget ért.

Az Andrányi-féle gyermekkórházban vasárnap délután tartották meg a karácsonyfa-ünnepélyt, melyen Wild Endre dr. tábori lelkes mondott szép beszédet a katonákhoz, ezután pedig kiosztották a szebbnél-szebb karácsonyi ajándékokat.

Az aradi nők otthonában szombaton délután rendezték a karácsonyi estélyt, melyen a jólelkű adakozók valóságos elhálmozták az otthon lakóit.

Az aradvármegyei menekült telepeken meleg szeretettel emlékeztek meg karácsony ünnepéről. A gyermekek karácsonyi énekeket és verseket adtak elő s hálás szívvvel mondtak köszönetet Baross Ferenc Aradvármegye főispánjának, Horváth Dezső dr. tanfelügyelőnek, községi előljárásának s a menekült tanítóknak, akiknek szerető gondoskodása a messze idegenben is boldoggá tette számukra a szeretet napját. A legnagyobb szabású volt az újszentannai karácsonyfa-ünnep, amelyen vagy 2000 menekült kivül a község egész intelligenciája is részt vett. Vass Dezső Újszentanna község főjegyzője, aki nevével együtt a tömérdek szeretetadomány összegyűjtése körül rendkívül buzgóságot fejtett ki, a község nevében ünnepélyes ígéretet tett, hogy a község közönsége és előljárásága a jövőben is mindent el fog követni, hogy a menekültek humánus elbánásban részesüljenek s magukat jól érezzék. Oszentannán, Eleken és Pécskán is osztották ki ajándékokat. Oszentannán Főty Zoltánné, Erdőhegyen a Vörös Kereszt vezetőségével Uj János kir. tanácsos, Simándon Theisz Irma buzgólkodtak a szeretetadományok gyűjtése, rendezése és kiosztása körül, amely munkából a menekült tanérok is derekasan kivették a részüket. A menekült gyermekek hálás szívvvel fognak visszaemlékezni az idegenben töltött karácsonyra.

Lélekemelő szép ünnepélyben volt részük a polgári leányiskola betegeinek, akik 250 doboz szeretet adományt kaptak. Az ünnepélyt Wild Endre tábori lelkes hazafias, lelkes beszéddel nyitotta meg. Utána Müttermüller tanár harmonium kísérete mellett karácsonyi alkalmi dalokat énekeltek. Végül a betegek a himnuszt énekeltek. Utána könyves szemmel,

de örömtől és hálával áthatva vették át a betegeket az ajándékokat, melyeket Laczay Endréné a kórház védnőke aprólékos gondnal és kiváló izléssel állított össze és osztott szét köztük. A lélekemelő szép estéért Laczay Endrénének mondanak köszönetet a betegek.

— **Milyen idő lesz a koronázáskor?** December 14-ikétől 20-ikáig Vozáry, az időszabályozó és időjelző, nem volt Budapesten, írja Meteor-jában s ez idő alatt nem szabályozhatta az időjárást. De 20-án újra megkezdte a szabályozást és igéri, hogy két géppel úgy a csapadékot, mint a hidegebb idő kifejlődését mérsékelni fogja. De a legérdekesebb ez: — . . . s oda törekszen, hogy Budapesten, mint azt már kis lapom 45-iki számában f. hó 9-én megírtam, 30-án, a koronázási napon akként fogom szabályozni Budapesten az időjárást, hogy az derült, csapadéku nélküli legyen. Négy nap múlva ennek alapján ellenőrizni lehet megint, jól jelzi és szabályozza-e az időt Vozári?

— **Temetés.** Blaskovits Antal földbirtokos hétfőn este hetvennyolc éves korában elhunyt. Blaskovics hosszú évtizedeken keresztül munkás tagja volt a város törvényhatóságának s Arad város tiszteletbeli kamarása volt. Halálát előkelő rokonság, jóbarátainak és tisztelőinek nagy száma gyászolja, akik igaz részvétellel kísérték ma délután három órakor a Thokoly Imre-utca 48. számú házból utolsó útjára.

— **Az elveszett és megkorult ötmillió.** Temesvárott, mint a lapok jelentették, egy hivatalnok bejelentette a vasúti állomáson, hogy egy kézitáskája Arad és Temesvár között a vonaton eltűnt. A kézitáskában készpénzben és értékpapirokban ötmillió korona volt. Az ötmillió, mint a temesvári tudósítás mondotta, egy Strasser nevű cég tulajdona volt. Természetesen lázas keresés indult meg s a kincses-táska csakhamar meg is került — ériatetlenül. A vonaton ugyanis egy utas elcsérelte a magáéval s amikor Temesvárott észrevette a cserét, átadta a táskát az állomás főnökségnek.

— **Eljegyzés.** Steiner Rózsika és Wollner Jenő jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Komlós József Debrecen és Szalkai Margit Arad házasságot kötöttek. Minden külön értesítés helyett.)

— **Az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet** január 7-iki tea-délutánja iránt rendkívül érdeklődés mutatkozik, ami természetesen is, mert ha Arad város nemesein érző közönsége a jótékonyág gyakorlásának ezen módját mindig szívesen vette, kétszeres értéke van annak most, amikor egy eszébe kellemes körben, katonazenével mellett elköltött tea szegény, elhagyott özvegyeknek a sorát teszi könnyebbé, elviselhetőbbé. A tea-délután kezdete 5 órakor, a Központu szálló helyiségeiben és a rendezőség ez uton is kéri a résztvevőket, hogy lehetőleg egyszerű, utesai ruhában szíveskedjenek megjelenni.

— **Az új évszékés** kezdetét, s ritka fényvel tündöklő a magyar irodalomban Tolnai Világlelekszíkona a most megjelent VII. kötetével, mely, mint az előbbi 6 kötetből is láthattuk, — a művelődésnek és tudománynak egészen új, eddig ismeretlen utat nyit. Utat a népművelődéshez, akik a tudást éppen, mert az eszközei drágák, nem tudták megszerezni. Tolnai Világlelekszíkona ezzel az alkotásával egy olyan művet ad csaknem ingyen, a nagyközönség kezébe, amely egyedül álló, utólérhetetlen és bezagpótló. Képi, művészi illusztrációi, felvilágosító, magyarázó rajzai ezuttal felülmúlják az eddig megjelent 6 kötetet. Ez a mai nehéz időben, amikor a nyomdai, s a papírárak 300 százalékkal emelkedtek, csak igazolja azt, hogy a Tolnai Világlapja olvasóit olyan ajándékokkal részesíti, amilyenekkel még eddig egyetlen lap előfizetői sem díszkedhettek. Egy-egy kötet borít ára 20 korona, s az előfizetők és netivevők kötetenként 4 korona 60 fillér ráfizetés mellett jutnak hozzá.

— **Kereskedelmi szakoktatás.** Január 2-án új négy havi tanfolyam veszi kezdetét. Beiratkozás: Gyors- és gépiróiskola, Lázár Vilmos-utca 2. 6602

— **A kiadóhivatal** Izenete. A kiadóhivatal felkéri a t. előfizetőket, hogy az esetben, ha az Aradi Közlöny valamelyik száma nem érkezik meg a szokott időben, úgy jelentse be ezt a körülményt annál a postahivatalnál, amely a lapot kézbesíteni szokta. A postahivatal az Aradi Közlöny-kiadóhivatalát a hiányról azonnal értesíti. Ez a hivatalos értesítés korábban jut a kiadóhivatalhoz, mint az előfizető panasza.

LEGUJABB.

Réggel 3 órakor érkezett.
telefonjelentés.

Elfogadtuk Svájc közvetítését.

Bécs. Külügyminiszteriumunk ma nyújtotta át a svájci követnek a válaszigjegyzéket a svájci szövetség tanács ama jegyzékére, melyben Wilson elnök jegyzékéhez csatlakozik. Válaszigjegyzékünk kifejté, hogy a szövetség tanács az a jegyzéke, hogy a jelenlegi vérontást meggátolja és a jövőben a békét biztosítsa, a legmelegebb fogadtatásra talált és külügyminiszteriumunk bátorodik a válaszhoz azt is hozzáfűzni, hogy a szövetség tanács béketörekvéseit ama nemes érzés folyamán tartja, amelyet Svájc az összes hadviselő felekkel szemben a háború alatt állandóan tanúsított. Megragadja a külügyminiszter ezt az alkalmat annak felhasználására is, hogy a svájci követ iránt nagyrabecsülésének adjon kifejezést.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz hivatalos december 27-ikéről: Balszárnyunk csapatai elhagyták Isaceát és Talceát, amelyet az ellenség megszállt.

London. A Times jelentése szerint Trepov orosz miniszterelnök a cár főhadiszállására utazott. Politikai körökben ezt az utat a kabinetben beálló fontos változásokkal hozzák kapcsolatba.

Szofia. A Balgár vezérkar hivatalos jelentése:

Macedon front: A front különböző szakaszain gyenge tűzérési tüzelés. A Vardar völgyben és a Szereth síkságon az ellenséges tűzérés hatástalan tevékenységet fejtett ki.

Román front: Dobrudzsában ellenséges monitorok bombázták Isacea és Machusia városokat. A 4. Preszlav hadosztály rendkívül markos és elkeseredett küzdelmek után elfoglalta Tayler magaslatot és az ellenséget visszavonulásra kényszerítette. Az ellenség kivonult a Lukvicától délre lévő erdőből. A legutóbbi harcok folyamán a vitéz hadosztály 1250 orosz foglyul ejtett, négy gépfegyvert és több mint 2500 fegyvert zsákmányolt.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatali és hirdetés osztály	— 151
nyomda	— — — — 151

APOLLO SZÍNHÁZ.

December 29., péntek, 30., szombat és 31., vasárnap, a Nordisk Film Comp. szenzációs újdonsága:

A Wolfsohn cirkusz utolsó diszfelbádása

Fata Morgana

Artista dráma 5 felvonásban.

47

Nagy szenzáció!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Hitebank tőkeemelése. A Magyar Általános Hitebank elhatározta az alaptőke felemelését. Az elmúlt meggyűlés után előterjesztett igazgatósági jelentés számszerű adataival mutat rá a nagy forgalom növekedésére, amely az alaptőke felemelését és a megfelelő árszínvonal betudásával a saját tőkék fokozását magyarázza. Az utolsó tőkeemelés óta a bank hiteleknek száma 11-ről 15-re, az állókészlet pénzeszközök száma 6-ról 29-re, az intézet által megadott, illetve érdeklődésre tartozó vállalatok száma pedig 54-ről 87-re emelkedett. Ez a nagy terjedés a saját tőkék növelését szükségessé teszi és ezért határozta el az igazgatóság, hogy a rendkívüli közgyűlés elé javaslatot terjeszt a részvénytőkének 100.000 darab 400 korona névértékű teljesen befizetett új részvény kibocsátása által, 80 millióról 120 millió koronára való felemelése tárgyában. A tőkefelemeléssel kapcsolatban több rendbeli alapszabály változtatást is elhatározott a közgyűlés. A rendkívüli közgyűlés határozata értelmében a régi részvényeseket minden két darab régi részvény után egy új részvényre elővételi jog illeti meg. Az elővételi jog 1917. január 8-tól 11-ig gyakorolható 850 koronás árúlyamon. Az ebből az árból a tartalékalap javára eső 450 korona a bejelentés alkalmából fizetendő, míg a névértéknek megfelelő 400 korona az 1917. január 1-től számított 5 százalékos kamatokkal együtt, legkésőbb 1917. február 10-ig fizetendő be. Az új részvények 1917. január 1-től kezdve részesednek az üzleteredményben. A tőkefelemelés, amelyet a rendkívüli közgyűlés egyhangúlag elhatározott, a Hitebank saját tőkéit a negyed milliárd koronán felül emeli. A mi méreteinkhez képest éppen nagy tőkeerős. A jövő mutatja meg, hogy ezt a nagy tőkeerős a jövő Magyarországon közgazdaságában milyen sikerrel tudják felhasználni.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1916. december 28-án csütörtök:

A) Buzet.

A) Bérlet.

Csokoládé katona.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 8 órakor.

A szerkesztést írták:

Rudnyánszky Endre távollétben

Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen sorai alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.)

Mindenki külön értesítés helyett.

Özv. Fischer Jakabné szül. Emánuel Amália, házasa Élia, korábbi Heimelster Géza, veje Heimelster Géza, unokája Heimelster Iléske és az alulírott rokonság nevében mely bánattal jelentik, hogy az elhunyt legjobb férj, apa és nagyapa

FISCHER JAKAB,

a Neuman Testvérek cégnek hosszú éveken volt ügykezelője

69 éves korában a legboldogabb házasságának 41-ik évében, december hó 23-án éjjel rövid szenvedés után történt elhunyt. Szeretett drága halottunkat december hó 25-én délután 2 órakor helyeztük örök nyugalomra az aradi izr. temetőben.

Arad, 1916. december 27.

Testvérei: Fényes Nándor özv. Deutsch Lipóné szül. Fischer Élia, Sándor és sógorai: özv. Polák Ignác szül. Emanuel Josefín, özv. Klein Mánó szül. Emanuel Katalin, Emanuel Teréz, Auszterveil Lajos és neje szül. Emanuel Berta, Kriszta Lajos. 6597

Vegyes beosztású fehér paraffin

gyertyát

750 koronától 100 kilométert bármely állomásra szállítok. 10% előleg, hátralék utánvéttel. Nagyobb vételnél külön ajánlat. 6575

Gonda Nándor, Déva.

A Pesti Hazai Elő Takarékpénztár-Egyesület 1917. évi január hó 4-én délután 2 órakor központi épületében (VI., Deák Főutca 5.)

rendkívüli közgyűlést

tart.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági előterjesztés a részvénytőke felemeléséről.
2. Igazgatósági javaslat az alapszabályok 4. szakaszának módosítására.

Ezen közgyűlésre a t. c. részvényesek azon figyelemmel hívnak meg, hogy az alapszabályok 14. szakasza értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akinek saját személyében, akinek meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1916. december 31-éig névértékű és a rendkívüli közgyűlést megelőző nap délután 5 óráig az egyesület főpénztáránál még le nem jött részvényeivel együtt letételt.

Budapest, 1916. december 22-én.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Magyar Általános Hitebank.

Értesítés.

A Magyar Általános Hitebank részvényeseknek 1916. évi december hó 23-án tartott rendkívüli közgyűlése a társasági alaptőkének 100.000 darab 400 koronával teljesen befizetett új részvényre, még pedig 1—1 részvényről szóló 50.000 címletnek és 25—25 részvényről szóló 2000 címletnek kibocsátása által 80.000.000 koronáról 120.000.000 koronára emelését határozta el és egyúttal az új részvények átvételére nézve az alapszabályokban a régi részvények birtokosainak biztosított elővételi jog gyakorlását tekintetében a következő módokat állapította meg:

1. A részvényest az alábbi feltételek mellett minden két régi részvény után egy új részvényre elővételi jog illeti meg. Részvénycserék figyelembe nem vétetnek.

2. A részvényesek által elővételi joguk alapján átveendő új részvényekért darabonként 850 korona, vagyis a teljes névértéknek megfelelő 400 korona és a tartalékalap részére 450 korona fizetendő be, hozzáadva az ezen összeg után 1917. január 1-től a befizetés napjáig járó 5 százalékos kamatot.

3. Az elővételi jog gyakorlása végett a régi részvények Budapeston egy jegyzék, a többi bejelentési helyeken pedig két jegyzék kíséretében, amelyekhez minták a bejelentési helyeken kaphatók, 1917. január 8-tól 11-ig bezárólag az egyes helyeken szokásos üzleti órákban bemutatandók:

Budapest . . . a társaság központjánál (V., Dorottya-utca 5.), valamint főköjainál (IV., Egyetem-utca 11., V., Berlin-tér 9. és VII., Károly-körút 3.);

Brassóban, Debrecenben, Fiumében, Győrött, Kassán, Kecskeméten, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Szabadkán és Temesvárott az intézet főköjainál, Belgrádban az intézet kirendeltségénél;

Wienben . . . a K. K. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe" című intézetnél;

Wienben . . . S. M. v. Rothschild bankháznál;

Berlinben . . . a „Direction der Disconto-Gesellschaft" című intézetnél;

Berlinben . . . S. Bleichröder bankháznál;

Berlinben . . . Mendelssohn & Co. bankháznál;

M/m. Frankfurtban . . . a „Direction der Disconto-Gesellschaft" című intézetnél.

4. Az elővételi jog bejelentése alkalmával a bejelentő helyén minden átveendő új részvény után 450 korona a tartalékalap számára és ezen összegnek 1917. január 1-től a bejelentés napjáig számított 5 százalékos kamattal fizetendő be.

A névértéknek megfelelő 400 korona befizetése az 1917. január 1-től a befizetés napjáig számított 5 százalékos kamattal együtt a bejelentéssel egyidejűleg is történhet, mindenesetre azonban — az elővételi jog és a tartalékalap javára befizetett összeg különbözet elvételének terhe miatt — legkésőbb 1917. február 10-ig bezárólag egyszerre eszközölendő, még pedig ugyanazon bejelentési helyen, melyen a régi részvények az elővételi jog gyakorlása végett bemutatattak.

5. Azon részvényes, aki elővételi jogát legkésőbb 1917. január 11-ig a fentiekben előírt módon nem gyakorolja, e jogától eszik.

6. A részvényes által bemutatott részvényeket a bejelentési hely a következő záradékkal: „Elővételi jog gyakorolva 1917. Bezugsrecht ausgebaut" lebélyegzi és a részvényesnek az átveendő részvényekre eszközölt részbeni vagy teljes befizetést igazoló elismervény kíséretében visszaadja.

A teljes befizetést igazoló elismervény visszaszolgáltatása okomban az új részvények 1918. évi május hó 1-én lejárt és következő szelvényekkel ellátva, 1917. március 1-től kezdve fognak kiszolgáltatottatni.

7. A német birodalmi helyeken csak német birodalmi bányákkal ellátott új részvények adatnak ki; e bányák költségeit a részvényes viseli.

8. Az új részvények birtokosai az üzleteredményben 1917. január 1-től kezdve, a régi részvények birtokosaival egyenlően részesednek.

Budapest, 1916. évi december hó 23-án.

Magyar Általános Hitebank.

HOMUNKULUS II. 3441

SIROLIN "Roché"

Unellbetegegek, számarhuruk, asztma, influenza ellen.

10 használjon sirolint!

1. Mindenképp használja 10 óra szünet köztében. Mert jobb betáplálást érhet el, mint gyógyítani.
2. Azok, akik krónikus légzőszervi szenvedésük, sirolint használják.

3. Asztmában szenvedők, kiknek betegségét a sirolin használata jelentősen csökkenti.
4. Sirolint használóknak szünet köztében szenvedés gyarapodása, ha a sirolin dőnyöse.

Kapható minden gyógyszertárban, ára 4/1000

FOG- tőmések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platinaól vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehérítése és hibás fogak átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely 100 alatt Berlin, Lipse, Brüssel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkelőbb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessek.
Telefon 757. szám. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárati Eötvös-utca 17.

Denes Testvérek vegyi gyár, Győr. Alapították 1900. Évi termelés 15 millió doboz.

PYRRAM

CIPŐ-KRÉM

6919

135 koronaért egy finom téli öltönyt.
180 koronaért egy finom téli kabátot mérték után készít.
Hauptvogel Ferenc
férfi szabó mester
Batthyány-utca 37. sz. m. 2337

Viszketegség,
ritihesség és sömör ellen biztos szer a
Hullám kenőcs
Hullám szappan.
Előnyel, hogy nem szagos és nem piszkít.
Egy adag szappannal . . . 6 kor.
Nagy adag szappannal . . . 11 kor.
Családi adag szappannal 20 kor.
Használati utasítás mellékelve. Rendelésnél titoktartás biztosítva.
„Hattyú” gyógyszerár
Csanádpalota. 6352

Matteine-féle
patkány- és egérintás
új eljárás szerint.
Patkány- és egérintáshoz ajánlok **patkány- és egérintősz-bacilust.** A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.
A patkány- és egérintősz bacillus árai:
1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K.
1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine”
vegyészeti laboratórium
Arad, Boros Beni-tér 1. szám.
Telefon 10—45. 2118

Ücske, használt ólomcsöveket és egyéb ólomtárgyakat megvételre keresünk.
Aradi nyomda részvénytársaság.

Válogatott erdélyi fajalma
e két fajtánál kicsinyben és nagyban

kapható
Arad, Deák Ferenc u. 37.
Telefon 124. 6598

Rum-likőr
essentiák és kompozitók
RUMARON
50 filléres üvegekben,
2 liter finom Tea-rum készítéséhez, kereskedőknek 40% rabat áruban.
Szemő Armin
áruügynökségénél, Arad. 501
Interurban telefon 592. szám

Pk. 2888/1916—2. sz.
Arverési hirdetmény.
Alulírott bírósági kiküldött az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a temesvári kir. törvényszéknek P. 3568/915—22. sz. végzése folytán Dr. Hambasián János ügyvéd által képviselt Joczka Vazul végrehajtató javára Leleszku Prokopie vizsmai lakos ellen 891 K 40 fillér s jár. erejéig fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2505 korona bacsult kocsit, szénát, disznó, stb. ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.
Mely árverésnek a lippai ktr. járásbírósnak Pk. 288/916—2. számú végzése folytán 891 K 40 fillér tőke s jár. erejéig Vizsmai végrehajtást szenvedett lakásán

leendő megtartására 1917. évi január hó 4. napjának délelőtti 10 órája kitűztük és ahhoz a vevő szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c. 107. és 108. §-al értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáren alul is el fogadják adatait.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetők.
Lippa, 1916. december hó 22.
6578 Kir. bír. kiküldött.

Bőrhámlasztás!
A kozmetika legújabb vívmánya. Egy berlini tanár találmánya. Főműve az összes bőrhámlasztó szerkelet. Az eljárás egy fél óra alatt kész. Teljesen fájdalommentes és fájdalom nélkül választja el a felső bőrréteget az alsótól. Gyönyörű arcot eredményez, meggyőzően údvé teszi az arcot, azáltal feltűnően fiatalít. Kötelessége minden nőnek évente legalább egyszer bőrhámlasztani a felső bőrréteget, hogy a hónapokon át lerakódott idegen anyagoktól (pudor, kenőcsök) és borszállásanyagoktól megtisztítsa. Eredményes sikerét a legjobban az bizonyítja, hogy aki már megkísérelte, a legnagyobb megelégedését nyilvánította. Eszközömet kozmetikus arcápoló intézetemben ideiglenesen Batthyány-utca 10. szám alatt. 6305
Bartháné, szakképzett kozmetikusnő

Kettőszázötven darab
hizott liba
prompt
eladó.
Kisjenői főhercegi urad. H. B. R. T. Kisjenő. 6590

Földbirtokosoknak
63 évre 4% kamat, 4,95% annuitás 94% árfolyammal — 50 évre 4% kamat, 6% annuitás 97% árfolyammal — 35 évre 4% kamat, 7% annuitás 99 árfolyammal; továbbá: bérháztulajdonosoknak aradi, békéscsabai és gyulai házaikra. — 50 évre 4% kamat, 6% annuitás 97% árfolyammal, valamint: köztisztviselőknek, nyugdíjasoknak és katonatiszteknek kezes nélkül 10—30 éves törlesztéses kölcsönöket folyósítunk; nemkülönben birtokparcellázásokat, s ezek finanszírozását, különösen eladósodott birtokok anyagi rendezését elvállalja s igen gyorsan s előnyösek kereszttulvezet, s szákmában specialista szakértője által a 5308
a „Budapesti Kölcsönközvetítő és Parcellázó Részvénytársaság”
Budapest, VIII., Kenyermező-utca 6. szám.
Aradi megbízottunk: Bonyhád József úr, Kapa-utca 47. szám,
kinek földkölcsongyekben a hiteles telekkönyvi és kataszteri birtoknyomtatatok, a házkölcsonknál a hiteles telekkönyvi másolat és háznyomtatás iv átadandók Bonyhád urral személyes érintkezés csakis a. u. 2 órától 4-ig, esetleg levélben! Előzetes költseég nincs, válaszboríték mellékelendő!

Apró hirdetések.

Házasság.

Özvegyre jutott
35 éves, jóm. kath. vallású magáninté-
visező adó 2 leánygyermek anyja (14 és 11
év) oly hasonváltás, megfelelő koru női
kereset békesség céljából, akiknek fizete,
vagy vállalkozás van, melyben továbbé te-
mőködtet vállalkozás a nő helyett a azt teljesen
felmenteni a munkától. Lehetőleg fény-
képes válaszokat „Szereznység” jelleg alatt
a kiadóhivatalba továbbít. 6596

Levelezés.

Özvegyre jutott
Levele van a kiadóhivatalban. 6601

„Erdélyinek”
a levelet nem adták ki. Intézkedjék má-
sképp, a levelezés e lapban. 6677

Alkalmazást nyer.

Műszaki
felvételt jövő évi január hó 1-től Wesse-
ly-utca 58., I. emelet. 6586

Két ügyes mindenes
január 1-ére keresetlik. Cím a kiadóhiva-
tálban. 6573

Háztartásban
teljesen jártas, feltétlenül megbízható ügyes
szakácsnőt keresek vidékre. Cím a kiadó-
hivatalban. 6576

Öktoveles tanítónő
ipartelepi alkalmazottak 8-10 gyermek-
nek elemi iskolai tanítására és levezetés-
tatására alkalmazást nyer. Lakás, fűtés,
világítás természetben. — Ajánlatok fizet-
ést igényel megjelölésével Diósi botfej-
telepi üzemszerűségéhez, Néi Intéző-
dők. 6572

Női kabát díszítés
személyes, jobb munkásság és egy kézi-
leány jó fizetéssel felvételt. K. Deutsch
Jozsef, Waitzer-u. 11. 6549

Alkalmazást keres.

Közös géparány.
Mű ügyvédirodában alkalmazva volt, ál-
kot keres. Cím a kiadóhivatalban. 6600

Több évi
irodai gyakorlatú bíró kisasszony, M.
I. éves tanfolyamot végzett, németül be-
szél, állást keres. Cím a kiadóhivatal-
ban. 6592

Ellátás.

Egy ismeretlen u. leánykötő
egy urleány teljes ellátást keres. Válasz
Aranykötővel, 75. sz. postafiókba ké-
retik. 6601

Ingatlan.

Két hely szobák
Gyerekek, a központi megállóhoz közel,
eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6556

Reménytelenül 2. sz.
két utcára szülő ház, szabadkézből el-
adó. 6341

Kiadó lakás.

Kiadó
Petőfi-utca 8., Erzsébet-körúti részen, I. em.,
ajtó 8., két egymásba nyíló különbejárattal
butorozott utcai szoba. 6587

Üzletek.

Egy jótérgalmi keresma
8 vendégszobával, Pécskai-ut 1. számú
ház, valamint Arad határában levő 35
holdas gazdasági, tanya, lakó és kocsis-
szinnel örök áron eladó. Értékesítési
Hasszinger-utca 5. Telefon 747. 6584

Egy jótérgalmi
tödrész-üzlet eladó. Cím a kiadóhivatal-
ban. 6593

Vétel és eladás.

Csészlőgép
4 lóerős, használt, teljes felszereléssel
eladó Turika Péternél, Lacoada u. p. Kacy-
szám. 6599

Jó állapotban lévő
kerti, vagy lerónysági köppeny — föld-
grau — megvételre keresetlik. Cím a
kiadóhivatalban. 6493

Eladók
mindannemű butorok, Csernovics Péter-
néce 24. sz. 6596

Fajanylak
eladók. Ujmikolaka, Baross utca 11. 6595

Könyvek
irészes kivitelben és gyorsan készülnek,
Deák Béla könyv- és papírkereskedésé-
ben Forray utca. Telefon 902. 6071

Üzleti könyvek
bíró könyvek, és irodaszerek raktára
Deák Béla könyv- és papírkereskedésé-
ben Forray utca. Telefon 902. 6071

Hemek
finom vagy kavicsos bázhoz szállítva meg-
rendelhető Porczán Lajosnál, Hajo-utca
7. szám. 6594

Vasak fűtőtest törkölyt, nyers
barkóvet minden mennyiségben. Aján-
latokat ker. Irom Arnold, Arad, Telefon
194 szám. 6579

Sertés
hízott 70-75 kilós, eladó. Gróf Leiningen-
utca 12. sz. 6574

Törszem új
örök használati eladó. Megtekinthető
Pécskai-ut. lovassági lakbánya. Tele-
fon-774. 6497

Jókarban lévő létesítmény
használt, parádét és igát, megvételre
keresek. Alapítást megjelöléssel Arad,
postafiók 61-re kérek. 6510

98%-os rézgálla kapható
az Aradi Termény- és Áruakcso-
rban. Telefon 607. 6509

Kemek szép
újévi ajándéknak alkalmas citrek ér-
kezték: legújabb fűzők, gallérok, kez-
tyűk, harisnyák és tűzők, csipke, szalag
nagy választékban. Hoffmann Sándor
Arad, Andrássy-tér 20. 6493

Vasak
a legmagasabb áron uraktól levett férfi
ruhát, mindentől egyenruhát valamint
használt butort. Vidékre is megyek. Bleier
Ignátz, Bocskó-utca 1. 229

Új butorhitel!
Butorok a legjobb kivitelben kaphatók,
kitekintés egyéneknek kölcson, és részlet-
fizetésre szállítok Garai Károly bel. cég
utazásútjében Aradon, Asztalos Sándor-
utca 5. sz. 913

Tábori dekenek,
levelező-lapok, levelek és papírunk nagy-
ban és kicsinyben jutányos áron kap-
hatók Pichler Sándor papírkereskedésében
és könyvnyomdájában Arad, Szabadság
tér 1. Telefon 303. 601

Különféle.

Hibát!
mégis csak a „Vadászat és Állatvilág” a
legjobb, legolcsóbb képes vadászati szak-
lapja az országnak; az egyetlen tökéletes
baromfi-, galamb- és házinyul-tenyésztési
képekkel pedig a „Szárnyasok”. Mutat-
vány zámatát díjtalanul küld a kiadóhivatal:
Budapest, IX., Ferenc-körút 34. 6583

Dr. Schalkovszky
lábizadás elleni szere, biztos, kipróbált
ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona.
kapható Földes és Hens gyógyszerárban.

RADÓ GYÜLLA

női divat áruháza ARAD.

NAGY ÚJÉVI OCCASSIO

- Női felöltők
- Divatkabátok
- Plüss- és Caracul-felöltők
- Perzsa- és Szaiski kabátok
- Kosztümök
- Leányfelöltők
- Bundák
- Szőrmegarnitúrák

BLUSOK — PONGYOLÁK

Leszállított szabott árak! Telefon 238.